

**Model edukacyjnego wspierania absolwentów szkół
podstawowych w odpowiedzialnym wyborze szkoły zawodowej
z zastosowaniem narzędzia ICT
– wersja finalna MODELU do testowania.**

Zespół ekspertów:

- dr hab. inż. Andrzej Borusiewicz prof. WSA
- mgr inż. Marek Mielnicki
- mgr inż. Cezary Pilcicki
- dr inż. Ireneusz Żuchowski

1. Zbiór pojęć przyjęty w opracowaniu MODELU

W projekcie i w badaniach został przyjęty system pojęć (Tabela 1) wynikający z niżej wymienionych dokumentów europejskich i polskich:

- Zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie ustanowienia Europejskiej Ramy Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie.
- Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowy ECVET – 2009/C 155/02.

Tabela 1. Zbiór pojęć przyjęty w badaniach międzynarodowych w projekcie „Rozpoznawanie kwalifikacji zawodowych dla potrzeb transferu na europejskim rynku pracy” – Zalecenia

Nazwa pojęcia	Definicja
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęty w Unii Europejskiej układ odniesienia umożliwiający porównywanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W Europejskich Ramach Kwalifikacji wyróżniono osiem poziomów kwalifikacji określonych za pomocą wymagań dotyczących efektów uczenia się.
Krajowe Ramy Kwalifikacji (Polska Rama Kwalifikacji – PRK)	Oznaczają narzędzie służące do klasyfikowania kwalifikacji na wyszczególnione według przyjętego zespołu kryteriów poziomy osiągnięć w uczeniu się, które ma na celu integrację i koordynację krajowych podsystemów kwalifikacji oraz poprawę przejrzystości, dostępności, rozwoju i jakości kwalifikacji w odniesieniu do rynku pracy i społeczeństwa obywatelskiego. W Polsce odpowiednikiem KRK jest PRK.
ESCO Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów	Klasyfikacja ESCO identyfikuje i kategoryzuje umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody odpowiednie dla unijnego rynku pracy, edukacji i szkoleń. Systematycznie pokazuje relacje między różnymi koncepcjami.
Zawód	Zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło dochodów.
Zadanie zawodowe	Logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu, wyodrębniony ze względu na rodzaj lub sposób wykonywania czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się produktem, usługą lub decyzją.
Kompetencje zawodowe	Wszystko to, co pracownik wie, rozumie i potrafi wykonać, odpowiednio do sytuacji w miejscu pracy. Opisywane są trzema zbiorami: wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.
Kwalifikacja	Oznacza formalny wynik procesu oceny i walidacji uzyskany w efekcie stwierdzenia przez właściwą instytucję, że osiągnięte przez daną osobę efekty uczenia się są zgodne z określonym standardem.
Wiedza	Zbiór opisów faktów, zasad, teorii i praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Umiejętności	Zdolność wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Kompetencje społeczne	Zdolność autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu

	zawodowym i społecznym oraz kształtowania własnego rozwoju, z uwzględnieniem kontekstu etycznego.
Kompetencje kluczowe	Wiedza, umiejętności i postawy odpowiednie do sytuacji, niezbędne do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia.
Jednostka efektów uczenia się	Oznacza składnik kwalifikacji, będący spójnym zbiorem wiedzy, umiejętności i kompetencji, który może podlegać ocenie i walidacji.
Osiągnięcia odpowiadające efektom uczenia się	Oznaczają zbiór indywidualnych efektów uczenia się danej osoby, które zostały ocenione i mogą być akumulowane do celów uzyskania kwalifikacji lub transferowane do innych programów kształcenia/uczenia się lub do innych kwalifikacji
Właściwa instytucja	Oznacza instytucję odpowiedzialną za opracowywanie i przyznawanie kwalifikacji lub uznawanie jednostek lub pełniącą inne funkcje związane z systemem ECVET, takie jak przyporządkowywanie punktów ECVET kwalifikacjom i jednostkom oraz ocena, walidacja i uznawanie efektów uczenia się zgodnie z zasadami i praktykami państw uczestniczących
Ocena efektów uczenia się	Oznacza metody i procesy prowadzące do określenia zakresu, w jakim uczący się faktycznie przyswoił określoną wiedzę, opanował określone umiejętności i zdobył określone kompetencje
Walidacja efektów uczenia się	Oznacza proces potwierdzania, że określone, poddane ocenie efekty uczenia się uzyskane przez uczącego się odpowiadają konkretnym efektom wymaganym w ramach jednostki lub kwalifikacji
Uznawanie efektów uczenia się	Oznacza proces oficjalnego poświadczania uzyskanych efektów uczenia się poprzez przyznanie pełnych kwalifikacji lub ich elementów składowych – jednostek uczenia się
Punkty ECVET	Oznaczają liczbowe określenie ogólnej wartości efektów uczenia się w ramach kwalifikacji oraz względnej wartości jednostek w stosunku do pełnej kwalifikacji.

2. Wprowadzenie w zakresie problemu rozwiązywanego w ramach projektu

Realizacja projektu jest odpowiedzią na zapisy Strategii „Europa 2020” zakładającej na inteligentny, trwały i sprzyjający włączeniu społecznemu wzrost gospodarczy jako sposób na przezwyciężenie słabości strukturalnych w gospodarce europejskiej, poprawę jej konkurencyjności i wydajności, a także wzmocnienie zrównoważonej społecznej gospodarki rynkowej. W zakresie edukacji w strategii przyjęto cele:

- obniżenie odsetka osób wcześniej kończących naukę do poziomu poniżej 10 proc.,
- co najmniej 40 proc. osób w wieku 30–34 lata powinno posiadać wyższe wykształcenie.

Zgodnie z przyjętą zasadą wdrażania w państwach UE cele będą realizowane za pomocą szeregu działań podejmowanych zarówno na poziomie państw członkowskich, jak i na poziomie UE.

Z powyższym skorelowany jest PO WER w zakresie Działania 4 wspierając tworzenie nowych rozwiązań odpowiadających realizacji polityk publicznych krajowych (Główne kierunki krajowej polityki edukacyjnej do roku 2020 w zakresie celów strategicznych 2: Kompetencje klucz do przyszłości oraz 3 Wysoka jakość edukacji).

Problemem występującym na poziomie najniższym jest wypadanie uczniów z drugiego etapu kształcenia (szkoła ponadpodstawowa), migracja pomiędzy kierunkami kształcenia na tym poziomie, brak chęci wykonywania wyuczonego zawodu, kontynuacji i rozwijania ścieżki kariery edukacyjno zawodowej w oparciu o wybrany zawód. Źródłem powyższej sytuacji jest niewystarczające wspieranie uczniów kończących pierwszy etap kształcenia ogólnego (szkoła (podstawowa) zdolności do odpowiedzialnego wyboru dalszej ścieżki kształcenia w tym kształcenia zawodowego.

Problem na wymiar horyzontalny i występuje nie tylko w Polsce ale i w państwach UE. Bezwzględny wymiar tego zjawiska wynosi w UE granicach od 5% do 15% populacji.

Projekt zajmuje się jedną z determinantów niepowodzeń edukacyjnych, którą jest nieodpowiedni wybór szkoły zawodowej i związane z tym niekorzystne zjawiska;

- konsekwencja na poziomie indywidualnym: częstsze bezrobocie w tej grupie, zatrudnienie na niskim poziomie płacy i niskich wymaganiach, niższe bezpieczeństwo zatrudnienia, niższa aktywność obywatelska,

brak zdolności do podejmowania nauki i uczenia się przez całe życie.

- konsekwencje na poziomie krajowym: utrata dochodu narodowego, utrata wpływów podatkowych na wspieranie świadczeń państwowych, zwiększone zapotrzebowanie na pomoc społeczną, zmniejszone uczestnictwo w życiu politycznym, zmniejszona mobilność międzypokoleniowa, niższa efektywność wydatkowania pieniędzy na edukację publiczną.

Dlatego ideą projektu jest podwyższenie wiedzy uczniów szkoły podstawowej przed wyborem dalszej ścieżki kształcenia poprzez opracowanie MODELU uwzględniającego możliwość nabycie wiedzy o przyszłym zawodzie w sposób selektywny w korelacji z predyspozycjami uczniów, z wykorzystaniem narzędzia ICT i współpracy z sektorem gospodarczym. Korzyścią współpracy ponadnarodowej będzie

CEL GŁÓWNY: lepsze dostosowanie w okresie 01/2019-12/2021 systemu kształcenia w Polsce na poziomie szkoły podstawowej do potrzeb rynku pracy przez opracowanie nowego rozwiązania z wykorzystaniem doświadczenia partnera ponadnarodowego BVTU, zawierającego Program edukacyjny z narzędziem ICT oraz Przewodnik podwyższającego zdolność uczniów szkół podstawowych do odpowiedzialnego wyboru kierunku kształcenia zawodowego oraz wdrożenie nowego rozwiązania w okresie do 12/2021 w 10 szkołach podstawowych.

3. Cel niniejszego opracowania

Celem opracowania finalnej wersji Modelu jest finalne opracowanie jego struktury i zakresu merytorycznego i zawartości. Model w wersji finalnej uwzględnia wyniki konsultacji z Partnerem ponadnarodowym BVTU oraz rekomendacje z ekspertów polskich uzyskane podczas warsztatu heurystycznego.

Opracowanie Modelu odbyło się zgodnie z metodologią przyjętą we wniosku tj.:

- opracowanie założeń wstępnej zawartości MODELU,
- wymiana informacji i doświadczeń ekspertów polskich i ponadnarodowych BVTU w kontekście rozwiązań stosowanych przez partnera Niemieckiego i w Polsce,
- import rozwiązań partnera i ich adaptacja i rozbudowa o nowe komponenty:
- opracowanie programu edukacyjnego z narzędziem ICT.

Model jest twórczym wykorzystaniem rozwiązania partnera ponadnarodowego BVTU (Niemcy), który realizował projekt Berufsstart plus będący odpowiedzią na problem braku rozeznania przez uczniów kończących szkoły podstawowe realiów przyszłego zawodu związanych z wyborem kierunku kształcenia zawodowego.

W ramach zadania 1 uzyskano Cele szczegółowe tj.:

- określono zawartość i strukturę MODELU w kontekście potrzeb użytkowników tj. :
 - uczniów kończących szkołę podstawową w ich wyborze dalszego kierunku kształcenia,
 - szkół podstawowych w zakresie dostępności narzędzi wspierających procesy edukacyjno-wychowawcze w zakresie wyboru dalszego kierunku kształcenia i kształtowania kariery zawodowej,
- oceniono skuteczność i efektywność MODELU w zakresie wspierania potrzeb GD,
- zapewniono spójność MODELU z jego założeniami i przeznaczeniem.

4. Zakres prac nad opracowaniem Modelu

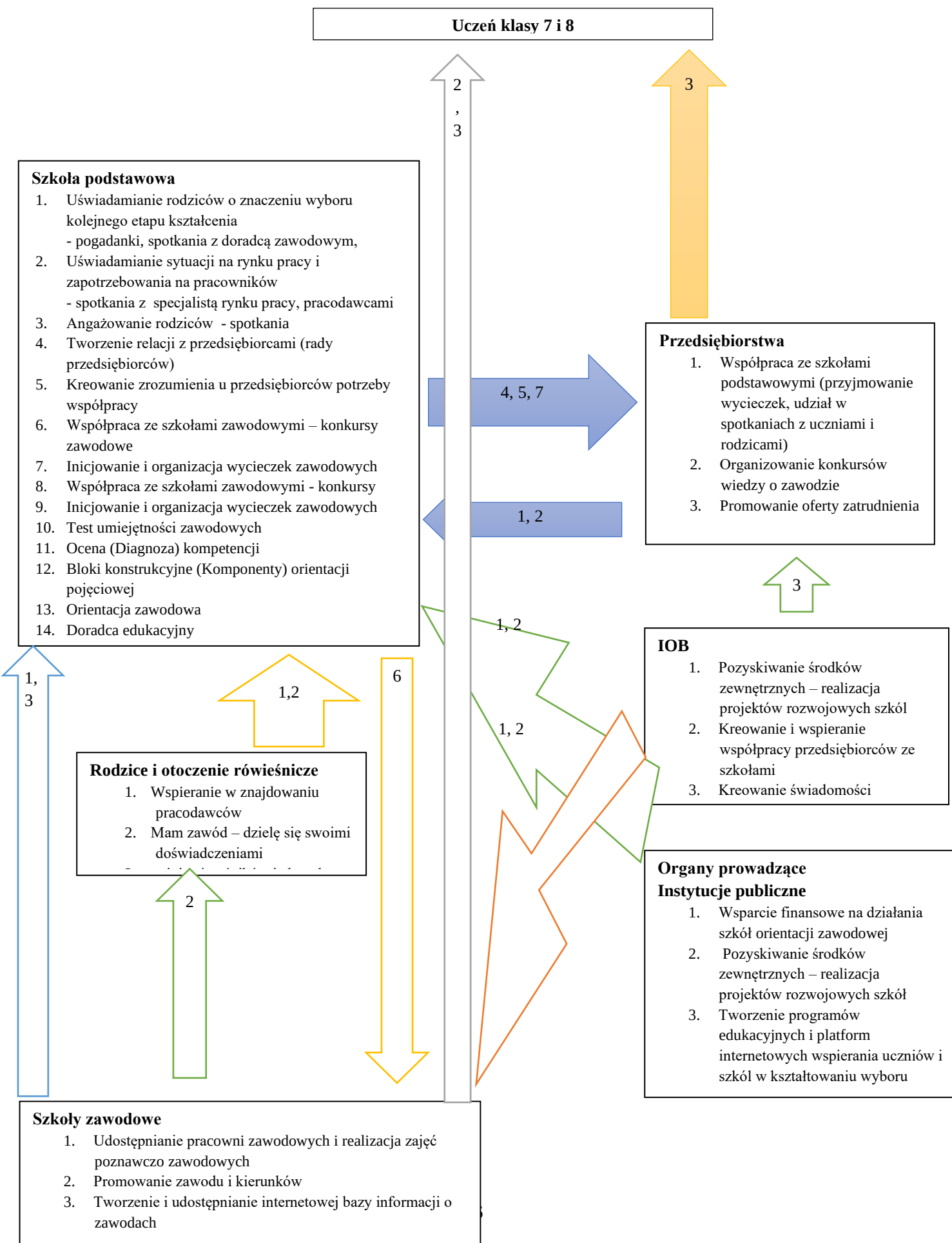
W celu uzyskania finalnej wersji modelu został zrealizowany poniższy zakres prac:

4.1. Analiza powiązań i wpływów interesariuszy w procesie wyboru dalszej ścieżki kształcenia oraz przyszłej kariery zawodowej.

Celem analizy powiązań i wpływów interesariuszy w procesie wyboru dalszej ścieżki kształcenia oraz przyszłej kariery zawodowej było stworzenie obrazu istniejących i potencjalnych relacji i powiązań oraz ich wpływu zwianych z wyborami szkoły ponadpodstawowej przez absolwentów szkół podstawowych. Pozwoliło to uzyskać pełen obraz zależności oraz zidentyfikować grupy interesariuszy.

Dla potrzeb analizy opracowano model instytucjonalny wpływów i powiązań oddziaływania na ucznia w wyborze dalszej ścieżki kształcenia (rys. 1).

Rysunek 1. Pola powiązań interesariuszy procesu wyboru dalszej ścieżki kształcenia oraz przyszłej kariery zawodowej.

W wybór dalszej ścieżki kształcenia w tym w wybór kierunku kształcenia i odpowiadającej jemu szkoły zawodowej zaangażowanych jest wielu interesariuszy:

- szkoła podstawowa
- rodzice ucznia
- otoczenie rówieśnicze ucznia
- szkoły zawodowe
- przedsiębiorstwa
- instytucje otoczenia biznesu
- instytucje publiczne
- organy prowadzące szkoły.

Zaangażowanie poszczególnych interesariuszy jak również ich wpływ na dokonywane wyboru są różne. Nie zawsze ich wpływ merytoryczny skorelowany jest z właściwą decyzją ucznia o dalszej ścieżce kształcenia ponadpodstawowego. Analiza jakościowa i ilościowa wpływu interesariuszy:

- szkoła podstawowa:

Celem doradztwa szkolnego jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień. Wpływ ilościowy na dalszy wybór szkoły ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej jest niewielki nauczyciele 4,9%, doradcy edukacyjno-zawodowi 2,5%, pedagodzy szkolni 1,3%. Doradztwo to jest skomplikowanym procesem uwzględniającym m.in. ucznia, otoczenia społeczno-gospodarcze szkoły, zawodoznawstwo, rynek pracy. W praktyce za prowadzenie zajęć odpowiadają nauczyciele posiadający kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela doradcy zawodowego (uzupełnili wykształcenie o studia podyplomowe). Słabą stroną doradztwa szkolnego jest świadczenie jego przez osoby, dla których jest to dodatkowe zdajecie wykonywane na podstawie teoretycznego przygotowania. Również szkoły jako instytucje nie posiadają realizacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym mogącym włączyć się i wesprzeć ten proces.

- rodzice ucznia:

Wpływ rodziców ma różnorodny, a jego wymiar ilościowy to 8,5%. Wpływ ten wynika z pozycji rodziny oraz tradycji rodzinnych. O ile wpływ wynikający z tradycji rodzinnych ma trwałe "korzenie" (np. zawód lekarza, prawnika, wojskowego, rodzinna firma), o tyle standardowa rodzina nie jest przygotowana do doradztwa w wyborze dalszej ścieżki

kształcenia swojego dziecka. W przypadku niskiego poziomu wykształcenia występuje deprecjacja dalszego kształcenia lub nakierowanie na obszary nierynkowe (np. administracja).

- otoczenie rówieśnicze ucznia

Otoczenie rówieśnicze uczniów ma duże znaczenie w dalszym wyborze szkoły, a jego wymiar ilościowy to łącznie 29,0%. Można ocenić, że wpływ rówieśników jest wynikiem poszukiwania własnej drogi wyboru szkoły ponadpodstawowej przez uczniów. Wybór taki może być merytorycznie podbudowany pewnym stopniem rozeznania przyszłego kierunku kształcenia, ale może też wynikać z chęci uniknięcia ryzyka zbyt głębokiej zmiany środowiska i pozostawania z najbliższym otoczeniem w nowych warunkach.

- szkoły zawodowe

Wpływ szkół na dalszy wybór jest znaczący i jego wymiar ilościowy to 35,5% (strona internetowa szkoły 9,5%, otwarte drzwi 10,1%, spotkania w szkole 5,7%, ulotka informator 5,4%, targi edukacyjne 4,8%). Jest to więc bardzo ważny element kształtowania decyzji absolwentów o wyborze dalszej szkoły. Wsparcie szkół ponadpodstawowych ma wartościowy wymiar merytoryczny, ponieważ wprowadza do decyzji pewną wiedzę o kierunku kształcenia oraz przyszłym zawodzie. Słabą stroną tego procesu jest nastawienie na pozyskanie jak najszerszego grona absolwentów dla zapewnienia ciągłości procesu kształcenia danej szkoły bez weryfikacji predyspozycji i zainteresowań przyszłego ucznia.

- przedsiębiorstwa

Ta grupa wymieniana jest w materiałach dydaktycznych jako element doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach podstawowych. W badaniach nie jest wykazany wpływ tej grupy na decyzje absolwentów, co potwierdza brak współpracy szkół podstawowych z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

- instytucje otoczenia biznesu

Wpływ w/w grupy jest analogiczny jak dla przedsiębiorców.

- instytucje publiczne

W otoczeniu szkół podstawowych działają instytucje takie jak PUP (prowadza doradztwo zawodowe, znają rynek pracy, wymagania pracodawców), WUP (posiadające Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej), Kuratoria (promocja rozwiązań systemowych i inicjatyw), KOWEZIU - ORE (przygotowywanie materiałów dydaktycznych). Instytucje rynku pracy (PUP, WUP) są odpowiedzialne za doradztwo zawodowe dla dorosłych na rynku pracy. Dlatego nie występuje w badaniach ich wpływ na decyzje o wyborze dalszego

kierunku kształcenia przez absolwentów. Wpływ pozostałych instytucji jest znikomy na poziomie 05%.

- organy prowadzące szkoły.

Organy prowadzące szkoły odpowiadają za prowadzenie nadzoru i działalność szkół, zapewnienie warunków do prowadzenia procesu nauki. W przypadku szkół ponadpodstawowych ważną kompetencją organów na poziomie powiatu jest ustalenie zawodów zgodnie z potrzebami rynku pracy, dla których tworzone są nowe kierunki kształcenia. Nie występuje jednak wpływ w obszarze decyzji uczniów dla wyboru szkoły ponadpodstawowej.

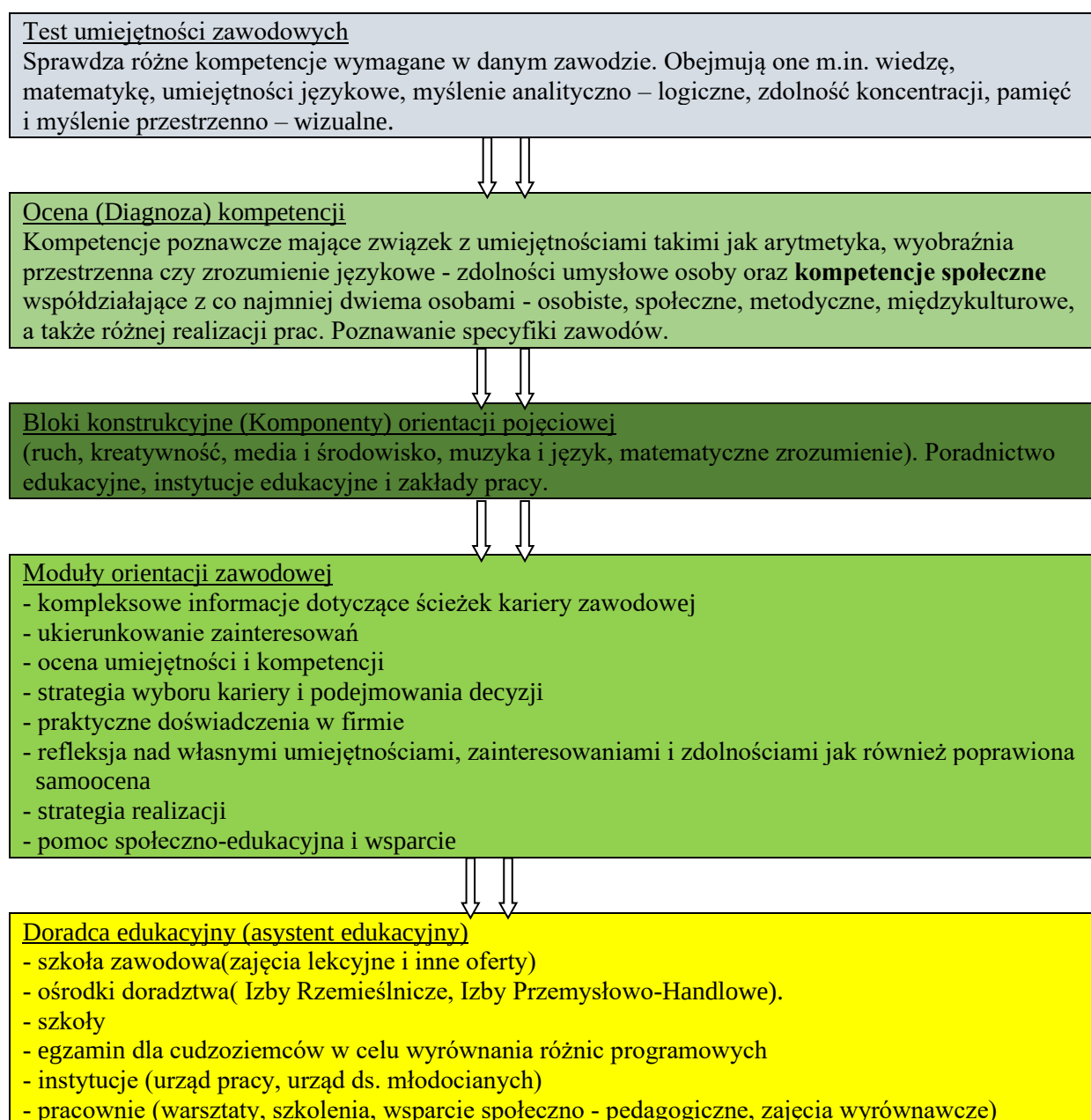
Złożenie niekorzystnych czynników występuje szczególnie dla terenów wiejskich z uwagi na niższy poziom wykształcenia, brak otwartości na nowości, obciążenie doświadczeniem brakiem powiązania uzyskanego wykształcenia z pozycją zawodową i społeczną.

Reasumując podstawa merytoryczna absolwenta szkoły podstawowej jest wielosektorowa z możliwością przeciwnych ukierunkowań, nie zapewniająca spójności swojego przekazu co w konsekwencji nie ułatwia dokonania prawidłowego wyboru w kontekście potencjału ucznia, jego predyspozycji i zainteresowań jak również potrzeb rynku pracy.

4.2. Opis i analiza rozwiązań stosowanych przez partnera niemieckiego - BVTU

Celem analizy rozwiązań stosowanych przez partnera niemieckiego – BVTU było stworzenie obrazu modelowych działań stosowanych w ramach programu Berufsstart plus jako bazy wyjściowej do opracowania wstępnej wersji Modelu oraz wykorzystania tej wersji do uzyskania wersji finalnej Modelu.

Rysunek 2. MODEL opisujący rozwiązania zastosowane przez partnera niemieckiego w ramach projektu Berufsstart plus

- uczestnik (rodzice, opiekunowie, otoczenie)
- agencja pracy
- firmy (praktyka, praca, wykształcenie)

Koordynator ścieżki (Orientacji) zawodowej

- towarzyszenie (pomoc) uczniom i uczniom podczas różnych etapów działania
- przekazywanie istotnych informacji
- wymiana dokumentów jak również organizacja wywiadów ewaluacyjnych do przekazywania (dystrybucji i koordynowania)
- wewnętrzna i zewnętrzna komunikacja dotycząca projektu

Dodatkowe wsparcie zawodowe

- inne propozycje szkoły jak również poradnictwo zawodowe Agencji Pracy w ubieganiu się o miejsca kształcenia (pisanie listów motywacyjnych, ćwiczenie rozmów kwalifikacyjnych, udział w dniach informacji zawodowej, spotkania ze specjalistami z różnych branż)
- wspieranie w wyborze kierunku kształcenia zawodowego i informowanie o regionalnych możliwościach kształcenia

Od 01.08.2009 r. do 31.07.2015 r. BVTU w Erfurcie brało udział w projekcie BERUFSSTART plus, którego liderem od 2003 r. było HWK (Izba Rzemieślnicza) Südthüringen (Południowa Turynia). W realizację projektu z udziałem instytucji edukacyjnych i firm regionalnych mających duże doświadczenie w realizacji projektów unijnych w przydzielonych szkołach zaangażowani byli doradcy zawodowi. Około 3400 uczniów w roku szkolnym było pod opieką doradców zawodowych z ramienia BVTU e. V. posiadających certyfikat AZAV w TÜV Thuryngia.

Projekt BERUFSSTART plus miał za zadanie świadome przygotowanie uczniów do wyboru zawodu związanego z biznesem i rynkiem pracy oraz był wspólnym projektem kilku instytucji w Turynii. Głównym zadaniem było wsparcie uczniów, począwszy od siódmej klasy, w rozwijaniu ich zainteresowań zawodowych, poznaniu specyfiki różnych zawodów i specjalności zawodowych.

Program „BERUFSSTART plus“ opierał się na rozszerzeniu wypróbowanych już w poprzedniej jego wersji pod nazwą „BERUFSSTART“ standardów jakości wyboru ścieżki kariery zawodowej przedstawionych poniżej:

- wczesna orientacja zawodowa z rekomendacją rozwoju
- diagnoza kompetencji
- szeroka oferta w dziedzinie kariery
- użycie bloków (komponentów) orientacji
- ekonomiczna bliskość instytucji
- zaangażowanie przedsiębiorstw w działalność edukacyjną w tym praktyka zawodowa
- zewnętrzne wsparcie edukacyjne
- wykwalifikowany personel szkoleniowy
- zapewnienie ofert towarzyszących
- ścisła współpraca z doradztwem zawodowym agencji pracy
- współpraca ze szkolnym koordynatorem orientacji zawodowej

Specyfiką tego projektu było również uwzględnienie młodocianych obcokrajowców w kontekście niemieckiego rynku pracy

Na początku 7 klasy szkoły podstawowej rodzice uczniów biorących udział w projekcie zostali poinformowani na zebraniach o idei i założeniach projektu. Równocześnie w każdej klasie odbyły się spotkania informacyjne z uczniami. Wstępne rozmowy dotyczyły zainteresowań uczniów wybranymi przez siebie zawodami. Następnie na zajęciach lekcyjnych:

- każdy uczeń przystąpił do testu umiejętności zawodowych, Sprawdzały one m.in.: wiedzę, matematykę, umiejętności językowe, myślenie analityczno – logiczne, zdolność koncentracji, pamięć i myślenie przestrzenno – wizualne.

- dokonano we właściwej placówce oświatowej oceny jego kompetencji wymaganych w wybranym przez niego zawodzie.

Następnym etapem projektu był udział uczniów w jednodniowych stażach obejmujących bloki konstrukcyjne orientacji zawodowej odbywające się w odpowiednich instytucjach edukacyjnych państwowych i prywatnych, gdzie poznawali oni specyfikę różnych zawodów. Dzięki tak dobranym działaniom mogli bliżej poznać typowe dla różnych zawodów technologie i techniki , a także materiały i narzędzia pracy.

Rezultaty oceny kompetencji oraz ukierunkowań zawodowych (bloki konstrukcyjne – tematycznie –branżowe, orientacji zawodowej) zostały omówione i ocenione indywidualnie z każdym uczniem, a także z zainteresowanymi rodzicami. Wyniki te umożliwiły nauczycielom posiadać wiedzę na temat korelacji wybranych przez uczniów zawodów z nauczanymi przedmiotami oraz udzielić im odpowiedniego wsparcia.

W klasie 8 po raz drugi uczniowie wzięli udział w jednodniowych stażach ukierunkowanych na orientację zawodową. W miarę możliwości mogli również zapoznać się ze specyfiką innych zawodów i utwierdzić się w przekonaniu o słuszności swojego wyboru. Jednym z założeń projektu była też możliwość bliższego poznania przez chłopców zawodu wykonywanego w większości przez kobiety, jak również zawodu typowo męskiego przez zainteresowane dziewczęta. Każdy uczeń ukończył jeden lub dwa ukierunkowane moduły orientacji zawodowej, spędzając czas w zakładzie pracy, obserwując powszedni dzień pracy każdego pracownika i poznając od podstaw specyfikę danego zawodu. Współpracownicy przydzieleni do opieki nad uczniami mieli również możliwość oceny zaangażowania i predyspozycji uczniów do wybranych zawodów, jak również udzielania im cennych wskazówek. Najbardziej zainteresowani mogli złożyć wniosek o praktykę w wybranym zakładzie pracy. Działania te zwiększały w znacznym stopniu szansę lepszego poznania przez zakład pracy potencjalnych pracowników, ich zdolności, umiejętności oraz kompetencji zawodowych, co jest bardzo utrudnione przy standardowej rekrutacji. Dzięki temu zakłady pracy ponosiły mniejsze koszty i zmniejszało się znacznie ryzyko podjęcia błędnej decyzji związanej z wyborem ścieżki kształcenia zawodowego. Zachęcało to zakłady pracy do coraz większego udziału w kształceniu zawodowym uczniów.

W klasie 9 i 10 uczniowie, którzy nie wybrali ścieżki kształcenia zawodowego, mieli możliwość udziału po raz trzeci w stażach i praktykach ukierunkowanych zawodowo, a w miarę potrzeby także po raz czwarty, kończąc klasę 10. W tym okresie następuje faza

intensywnego ubiegania się uczniów o miejsca kształcenia w jak największej liczbie zakładów pracy.

Moduły orientacji zawodowej są pewnym rodzajem „kształcenia na próbę”. Pracodawcy przydzielali uczestnikom programu „BERUFSSTART plus” na okres jednego lub dwóch tygodni zadania, na podstawie których mogli zaobserwować ich podejście do powierzonych obowiązków, przewyższanie trudności, jak również zapoznanie się i przystosowanie do warunków pracy panujących w przedsiębiorstwie. Dzięki temu uzyskiwali obraz o mocnych i słabych stronach uczniów, którzy mając słabe wyniki nauczania w szkole, stracili już wcześniej szansę pokazania swoich umiejętności zawodowych, a teraz mogli wykazać się swoimi zdolnościami i predyspozycjami zawodowymi.

Na tym etapie projektu młodzież mogła jeszcze wyszukiwać inne zawody, jednak im bardziej elastyczne były ich oczekiwania, tym łatwiej było znaleźć miejsce odbywania praktyk i staży w zakładach pracy. Pracodawcy dbali przy tym o dalszy rozwój i oczekiwania swoich przyszłych stażystów.

Dodatkowo szkoły i instytucje edukacyjne oferowały na przykład kursy internetowe lub warsztaty aplikacyjne. Już od marca przeprowadzana była intensywna rekrutacja dla niezdecydowanych jeszcze beneficjentów, aby można było ją zakończyć przed rozpoczęciem następnego roku szkoleniowego. Młodzież była przez cały czas wspierana przez poradnictwo zawodowe, w którym czynny udział brali oprócz uczniów i ich rodziców także szkoły. Poradnictwo zawodowe przyjmuje odpowiedzialność w procesie doradztwa zapewniając miejsca szkoleniowe lub inne perspektywy zdobywania zawodu przy ścisłej współpracy Izby Rzemieślniczej i Izby Przemysłowo – Handlowej oraz instytucji oświatowych.

Wartość dodana projektu „Berufsstart plus”

Projekt „Berufsstart plus” nie stwarza miejsc do kształcenia zawodowego, ale otwiera drogi do efektywniejszego osiągnięcia tego celu:

1. Dzięki projektowi poprzez osobiste zaangażowanie w realizację czynności zawodowych młodzież dowiaduje się o swoich mocnych stronach i potencjale rozwojowym ukierunkowanych na trafne podjęcie decyzji wybrania odpowiedniej ścieżki kariery zawodowej.
2. Uczniowie mogą wcześniej nabywać pierwsze kompetencje zawodowe ważne dla wykonywania ich późniejszego zawodu.
3. Sprawdzane są perspektywy szkoleń i zatrudnienia na regionalnym rynku pracy, Uczniowie są wspierani przez nauczycieli i doradców zawodowych w poszukiwaniu alternatywnych dróg kształcenia.
4. Projekt „Berufsstart plus” przyczynia się do nawiązywania długotrwałych kontaktów z późniejszymi firmami szkoleniowymi. Zakłady pracy mogą przez dłuższy czas

śledzić rozwój swoich przyszłych pracowników i wprowadzać ich już w czasie szkoły w tajniki pracy zawodowej.

5. Doradcy zawodowi Izby Rzemieślniczej i Izby Przemysłowo - Handlowej oraz instytucje edukacyjne mogą sięgać po różnorodne kontakty zawodowe i konkretne wskazówki w celu osiągnięcia sukcesu i wybrania odpowiednich ścieżek kariery zawodowej przez młodzież.
6. Uczniowie wspierani są przez doradców zawodowych w indywidualnym procesie wyboru zawodu.

4.3. Rekomendacje wypracowane w trakcie międzynarodowego spotkania ekspertów polskich z ekspertami BVTU połączone w wymianę informacji i doświadczeń

Projekty: w Polsce „Kompas Zawodowy”, w Niemczech „Berufsstart Plus” zakładają szukanie lepszych rozwiązań w kształceniu dostosowanym do potrzeb rynku pracy i odpowiedzialnego wyboru kierunku kształcenia w zawodzie. Obydwa projekty mają za zadanie znacząco ograniczyć ryzyko błędnych decyzji wyboru ścieżki kariery zawodowej, zmiany kierunku kształcenia lub przerwania kształcenia.

Specyfika kształcenia zawodowego w Niemczech pozostaje w ścisłej współpracy z pracodawcami już na wczesnym etapie kształcenia. Uczniowie w blokach konstrukcyjnych w instytucjach edukacyjnych państwowych i prywatnych poznają zawody, które wzbudzają ich zainteresowania – odpowiedzialny wybór kierunku kształcenia. W polskim systemie kształcenia współpraca z pracodawcami jest ograniczona i występuje w późniejszym etapie kształcenia, dlatego istnieje potrzeba kreowania współpracy ze szkołami zawodowymi, Centrami Kształcenia Praktycznego i Zawodowego oraz pracodawcami już na tym wczesnym etapie poprzez organizowanie wycieczek zawodoznawczych, spotkań z pracodawcami, warsztatów, konkursów, prelekcji. Ważna jest tu też rola rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów w prezentacji przybliżania aspektów (specyfiki) pracy.

W Niemczech na uwagę zasługuje fakt wzajemnego poznawania się pracodawców z potencjalnym pracownikiem na etapie kształcenia ograniczając znacznie nakład pracy i czasu związanych z oceną kwalifikacji zawodowych. Uczeń zaś utwierdza się w przekonaniu co do słuszności wyboru ścieżki kariery zawodowej.

Do przemyslenia w polskim systemie kształcenia pozostaje organizacja zajęć dodatkowych (ogólnych i ukierunkowanych), które pozwoliłyby na wstępne rozpoznanie przyszłego profilu zawodowego ucznia z uwzględnieniem jego uzdolnień i predyspozycji (zajęcia rozpoznające i rozwijające kreatywność, logiczne myślenie matematyczne, przedsiębiorczość, komunikację i informację).

Do rozważenia współpraca z Poradnią Psychologiczną – Pedagogiczną w celu pozyskania testów do badania intelektu w doradztwie zawodowym i poradnictwie, do diagnozy cech osobowości, wiedzy ogólnej, matematycznej, umiejętności językowych, myślenia analityczno – logicznego, zdolności koncentracji, pamięć i myślenia przestrzenno – wizualnego, jak również testy badające uzdolnienia specjalistyczne. Ścisła współpraca

w przypadku uczniów, którzy mają problemy zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne – indywidualna praca z uczniem i rodzicami.

Model wypracowany w projekcie „Kompas Zawodowy” został zmodyfikowany w porównaniu z niemieckim modelem projektu „Berufsstart Plus” ze względu na odmienne realia systemów kształcenia w Polsce i Niemczech. W związku z powyższym zakłada on w klasie 7-ej:

- przeprowadzenie testu umiejętności zawodowych ucznia a także ankiety wskazującej na predyspozycje, zainteresowania, pasje, uzdolnienia, cechy charakteru, indywidualne preferencje, stan zdrowia.
- ocenę kompetencji (ukierunkowanie ucznia i diagnoza jego własnych zdolności i kompetencji jak również poznawanie specyfiki wybranych zawodów).
- zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, logicznego myślenia matematycznego, praktycznych aspektów przedsiębiorczości, technologii informacyjnej i komunikacyjnej oraz zajęcia we współpracy ze szkołami zawodowymi.
- nabywanie wiedzy o zawodach, uświadamianie sytuacji na rynku pracy, angażowanie rodziców, współpraca ze instytucjami edukacyjnymi (konkursy, olimpiady, prelekcje), ukierunkowywanie zainteresowań (dni otwarte w szkołach).
- wstępna decyzja wyboru kierunku kształcenia.
- praca z uczniami, którzy mogą mieć problem z wyborem szkoły i zawodu.

W klasie 8-ej:

- kompleksowe informacje dotyczące ścieżek kariery zawodowej (wiedza o zawodach, zapoznanie z ofertą szkół ponadpodstawowych, możliwości kontynuacji nauki i podnoszenia kwalifikacji zawodowych, możliwości zatrudnienia, potrzeby rynku pracy).
- ukierunkowywanie zainteresowań (wycieczki do zakładów pracy, obserwacje, spotkania uczniów i rodziców ze specjalistami różnych branż, współpraca ze szkołami zawodowymi, udział w targach edukacyjnych, spotkania z doradcą zawodowym).
- refleksja nad własnymi umiejętnościami, zainteresowaniami i zdolnościami, jak również poprawiona samoocena w konfrontacji z wymogami szkół i zawodów prowadząca do ostatecznej decyzji edukacyjnej wyboru kierunku kształcenia.
- strategia realizacji (motywacja do działań zmierzających do realizacji kształcenia w wybranym kierunku).

4.3. Rekomendacje ekspertów polskich z testowania i ocena wersji testowej

4.3.1. Rekomendacje ekspertów z testowania wstępnej wersji Modelu

Wprowadzenie i informacja

Testowanie eksperckie odbyło się na warsztacie heurystycznym w dniach 7-8 grudnia 2019 r.

Ekspertami byli przedstawiciele interesariuszy procesu wsparcia odpowiedzialnego wyboru szkoły zawodowej – nauczyciele przedstawiciele szkół zawodowych, nauczyciele przedstawiciele szkół podstawowych, osoby zarządzające dyrektorzy przedstawiciele

szkół zawodowych, dyrektorzy przedstawiciele szkół podstawowych, przedstawiciele instytucji rynku pracy, przedstawiciele przedsiębiorców z obszaru realizacji projektu jako specjaliści-konsultanci.

Cel i przedmiot warsztatu heurystycznego:

Celem warsztatu heurystycznego była ocena zewnętrzna wstępnej zawartości modelu i programu edukacyjnego wspierania absolwentów szkół podstawowych w wyborze szkoły zawodowej z zastosowaniem narzędzia ICT.

Przedmiotem warsztatu była prezentacja struktury i zawartości wstępnej zawartości modelu wraz z elementami wykonawczymi.

Metody pracy ekspertów:

Podczas warsztatu zostały zastosowane metody twórczego myślenia i kombinacji z wykorzystaniem doświadczenia i kompetencji specjalistów konsultantów, uwzględniające różnorodne punkty widzenia poszczególnych grup interesariuszy. Zestandaryzowanie wyników pracy ekspertów zapewniła ANKIETA WYNIKÓW PRACY INTELEKTUALNEJ SPECJALISTY KONSULTANTA.

Program warsztatu heurystycznego:

- Omówienie doświadczeń niemieckich w zakresie ukierunkowania wyboru przez uczniów kierunku kształcenia w zawodzie na przykładzie projektu „Berufsstart plus”,
- Dyskusja wymiana poglądów przez ekspertów,
- Omówienie projektu (cele, grupy docelowe, zadania, tematykę i obszar projektu i aktualnego postępu prac),
- Dyskusja wymiana poglądów przez ekspertów,
- Omówienie założeń Modelu oraz programu edukacyjnego,
- Dyskusja wymiana poglądów przez ekspertów,
- Omówienie wstępnej wersji Modelu,
- Dyskusja wymiana poglądów przez ekspertów i formułowanie wstępnych wniosków,
- Omówienie wyników i wniosków z konsultacji z partnerem niemieckim,
- Dyskusja wymiana poglądów przez ekspertów i formułowanie wstępnych wniosków,
- Wymiana doświadczeń przez ekspertów w obszarze wspierania uczniów w odpowiedzialnym wyborze szkoły ponadpodstawowej – analiza krytyczna,
- Podsumowanie ze wskazaniem oczekiwanych najlepszych rozwiązań,
- Symulacyjna praca ekspercka na modelu i programie edukacyjnym,
- Prezentacje wyników pracy poszczególnych grup ekspertów,
- Krytyczna analiza porównawcza wyników prac poszczególnych grup ekspertów i formułowanie mocnych i słabych stron Modelu i programu edukacyjnego,
- Formułowanie opinii eksperckich w zakresie modelu i programu edukacyjnego wraz z rekomendacjami,

- Podsumowanie i zakończenie warsztatów.

Zestawienie wniosków i rekomendacji ekspertów:

Eksperci formułowali swoje wnioskami rekomendacje w oparciu o szablon „ANKIETA WYNIKÓW PRACY INTELEKTUALNEJ SPECJALISTY KONSULTANTA”. Zapewniło to standaryzację pracy ekspertów, możliwość porównywania opinii i rekomendacji oraz stworzenie spójnego obrazu pracy ekspertów nad Modelem edukacyjnego wspierania absolwentów szkół podstawowych w odpowiedzialnym wyborze szkoły zawodowej z zastosowaniem narzędzia ICT – wersja wstępna. Wyniki prac ekspertów zostały zagregowane do poszczególnych obszarów pytań i oceny eksperckiej.

Zestawienie tabelaryczne odpowiedzi i ocen ekspertów.

Zawartość Modelu
Czy zawartość Modelu i programu edukacyjnego spełniają założenia związane z celem i przedmiotem prac
Zawartość modelu i planowanego programu edukacyjnego spełnia założenia związane z celem i przedmiotem prac. Uważam, że wdrożenie omawianych zagadnień umożliwi osiągnięcie zamierzonych celów związanych z kształceniem zawodowym i świadomym wyborem ścieżki kształcenia
Struktura modelu jest pełna i realizuje założony cel. Na terenach wiejskich realizacja modelu może zapobiec wykluczeniu dzieci i młodzieży na rynku pracy.
Wszystkie założenia związane z celem i przedmiotem prac zostały uwzględnione w Modelu i programie. Spełniają moje określenia jako doradcy zawodowego w szkole podstawowej.
Struktura modelu jest wystarczająca, adekwatna do wieku rozwojowego uczniów wobec których Model znajdzie zastosowanie.
Zawartość Modelu i programu edukacyjnego spełnia założenia związane z celem i przedmiotem prac. Zawierają one szereg możliwości nakierowanych na orientację zawodową uczniów.
Strukturę Modelu należy rozszerzyć o ścisłą współpracę z rodzicami uczniów podczas realizacji projektu poprzez:
- przedstawienie rodzicom celu i założeń Modelu
Włączenie rodziców w realizację działań w ramach Modelu (wspólne uczestnictwo uczniów i rodziców)
Zaproszenie rodziców do szkoły do wygłaszania prelekcji dotyczących specyfiki ich pracy zawodowej
Wyjścia uczniów do zakładów pracy rodziców (nabywanie wiedzy poprzez doświadczanie – wspólne wykonanie zadań na terenie zakładu)
Model i program edukacyjny spełnia założenia związane z celem programu orientacji

zawodowej młodzieży kończącej szkołę podstawową. Realizacja programu zakłada przemyślane zaplanowanie i celowe działanie, które mają popęlnić trafność wyboru szkoły średniej przez uczniów.

Baza testów i zadań powinna być jak najmniejsza i jednolita

Jako przedstawiciel szkolnictwa średniego widzę potrzebę współpracy pomiędzy szkolnictwem zawodowym a szkołami podstawowymi w wyborze ścieżki kształcenia zawodowego, w planowaniu kariery poprzez praktyczne wskaźniki dotyczące ścieżki kształcenia – model zawiera ten aspekt.

Należy część programową skonsultować i rozszerzyć o współpracę z rodzicami uczniów na poziomie szkoły podstawowej.(kontakt rodzice – pracodawca)

Zdecydowanie uważam, iż zawartość Modelu i programu edukacyjnego spełniają założenia związane z celem i przedmiotem prac.

Zawartość Modelu i programu edukacyjnego spełniają założenia związane z celem i przedmiotem prac.

Jako przedstawiciel szkolnictwa średniego widzę potrzebę współpracy pomiędzy szkolnictwem zawodowym a S.P w pomocy w odpowiedzialnym wyborze kierunku kształcenia poprzez dokładniejsze pokazanie aspektów kierunku kształcenia w danym zawodzie – Model spełnia oczekiwania.

Uważam, że należy skonsultować część programową takiej współpracy ze szkołą zawodową lub radami rodziców

Model edukacyjnego wspierania orientacji zawodowej jest bardzo ważnym narzędziem wspierającym docelową grupę w promocji szkolnictwa zawodowego. Realizacja programu zapewni bardziej przemyślane i świadome decyzje młodzieży oraz potencjalną trwałość w wybranej ścieżki nauczania zawodowego.

Struktura modelu jest pełna i realizuje założony cel. Warto zwrócić uwagę na wzmocnienie indywidualnego podejścia, współpracę z rodzicami jako czynnikiem pozaszkolnym motywującym do podjęcia decyzji – kształcenia w wybranym zawodzie oraz praktyczne doświadczenia np. wizyty studyjne w zakładach pracy.

Tak od 6/7 klasy szkoły podstawowej cykliczne działania

Podsumowanie wyników prac ekspertów:

1. wszyscy eksperci pozytywnie ocenili zawartość Modelu i programu edukacyjnego w kontekście założeń i celu projektu,
2. podkreślana została potrzeba współpracy szkół zawodowych z podstawowymi w ukierunkowaniu uczniów w odpowiedzialnym wyborze kierunku kształcenia i przyszłego zawodu,
3. pozytywnie zostało ocenione wzmocnienie indywidualnego podejścia,
4. podkreślano potrzebę włączania rodziców do procesu przygotowania uczniów do wyboru szkoły ponadpodstawowej,
5. podkreślono znaczenie wsparcia dla uczniów z terenów wiejskich jako elementu przeciwdziałającemu przyszłemu wykluczeniu z rynku pracy,
6. zwrócono uwagę na to, aby baza testów i zadań powinna być jak najmniejsza i jednolita,
7. stworzenie programu jako cyklicznego działania.

Elementy Modelu
Moduł 1 orientacji zawodowej w wystarczającym stopniu umożliwia rozpoznanie umiejętności i zainteresowania zawodowe. Warto rozszerzyć ten element o ankietę skierowaną do rodziców, określającą ich odczucia dotyczące zdolności i zainteresowań dzieci. Rozszerzyć o ankietę badającą zainteresowania i uzdolnienia dzieci skierowaną do rodziców.
Zawartość modelu jest wystarczająca. Dzięki różnym testom uczniowie poznają swoje cechy osobowości oraz przeciwskazania do podjęcia określonej ścieżki edukacyjno-zawodowej.
Nie jest wystarczająca. Należałoby rozszerzyć przygotowanie dla rodziców ankiety badającej predyspozycje ich dzieci w celu znalezienia wspólnego mianownika.
Strukturę modułu poszerzyłabym o zadanie, które realizowałby wychowawca klasy. Moduł rozszerzyłabym o krótką opinie wychowawcy klasy na temat poziomu dojrzałości poznawczej, emocjonalnej osobowości każdego ucznia klasy. Opinia powinna być odrębnym dokumentem wypracowanym przez wychowawcę według jednolitego schematu.
Przyjęto ciekawą koncepcję sposobu ukierunkowywania na odpowiedzialny wybór zawodu stosując metodę „lejka” - od ogółu do szczegółu.
Sądzę, że zawartość Modelu jest wystarczająca. Testy i zadania umiejętności oraz zainteresowań uczniów będą służyć do badania poziomu dojrzałości poznawczej, emocjonalnej, osobowościowej z uwzględnieniem oceny predyspozycji psychologicznych w aspekcie kształcenia i wyboru zawodu.
Testy i zadania umiejętności zainteresowań zawodowych jest wystarczająca.
Przyjęto ciekawą koncepcję sposobu ukierunkowania na odpowiedzialny wybór zawodu – metodą „lejka” Uważam, że założenia były bardzo celne.
Jest wystarczająca, zawiera wystarczającą ilość narzędzi diagnostycznych. Warto zwrócić uwagę aby nadzór i przeprowadzenie w/w elementów prowadził doświadczony fachowiec (doradca zawodowy, psycholog).
Tak, test powinien być przeprowadzany cyklicznie w wyznaczonych interwałach np. 1 raz na rok szkolny ten sam test.
Podsumowanie wyników prac ekspertów: 1. wszyscy eksperci pozytywnie ocenili zawartość Modelu w zakresie zawartości Modułu orientacji zawodowej – Testy i zadania umiejętności i zainteresowań zawodowych, 2. zwrócono uwagę na potrzebę wypracowania wspólnej wizji wyboru szkoły ponadpodstawowej wspólnie z rodzicami, 3. zwrócono uwagę na potrzebę włączenia wychowawcy klasy jako osoby znającej

poziom dojrzałości poznawczej, emocjonalnej osobowościowej każdego ucznia,
4. wskazano na potrzebę prowadzenia programu edukacyjnego przez doświadczonego nauczyciela,

5. wskazano na potrzebę prowadzenia cyklicznie testów,

Czy zawartość 2. Modułu Diagnoza kompetencji zawodowych – testy i zadania jest wystarczająca?

Diagnoza kompetencji zawodowych jest wystarczająca.

Diagnoza kompetencji Zawodowych jest niezbędna aby uczniowie – oraz ich rodzice – mogli określić i poznać swoje umiejętności w określonym obszarze. Należy tę diagnozę powtórzyć na kolejnych etapach – w kolejnych klasach – aby uczeń mógł dokonać autoanalizy swoich kompetencji.

Nie jest wystarczająca.

Według mnie dane uzyskane z ankiet uczniów rodziców oraz wyniki testów powinny przyczynić się do utworzenia poszczególnych grup uczniów, które odrębnie będą realizowały program edukacyjny ukierunkowany na specyfikę danego zawodu.

Po realizacji modułu 2 podzieliłabym młodzież na „bloki zawodowe” zgodnie ze wskazaniami wynikającymi z badań. „Bloki zawodowe” umożliwią celowe zajęcie uczniów poszerzające ich wiedzę n.t. konkretnych zawodów.

Podziel na „bloki zawodowe” ułatwi organizację spotkań z przedstawicielem konkretnych zawodów.

Zawartość modelu wystarczająca.

Zawartość Modelu jest wystarczająca. Model zakłada podwyższenie zdolności uczniów szkół podstawowych do odpowiedzialnego wyboru kierunku kształcenia zawodowego, który uwzględniałby m.in. ocenę wiedzy, umiejętności i kompetencji w powiązaniu z przyszłym zawodem lub grupę zawodów w korelacji z predyspozycjami ucznia.

Testy i zadania modułu Diagnoza kompetencji zawodowych jest wystarczająca.

Diagnoza kompetencji zawodowych jest wystarczająca.

Diagnoza kompetencji zawodowych jest wystarczająca.

Tak

Podsumowanie wyników prac ekspertów:

1. wszyscy eksperci pozytywnie ocenili zawartość Modułu Diagnoza kompetencji zawodowych – testy i zadania jako wystarczającą,
2. podział na bloki/grupy zawodowe umożliwi prowadzić celowe zajęcia poszerzające wiedzę n.t. konkretnych zawodów,
3. wskazano na dłuższą pracę w zakresie diagnozy na kolejnych etapach – w kolejnych klasach.

Czy zawartość 3. Modułu - Komponenty orientacji zawodowej jest wystarczająca?

Moduł „Komponenty orientacji zawodowej” jest wystarczający i umożliwia ukierunkowanie zainteresowań zawodowych i poznanie zawodu.

Diagnoza kompetencji Zawodowych jest niezbędna aby uczniowie – oraz ich rodzice – mogli określić i poznać swoje umiejętności w określonym obszarze. Należy tę diagnozę powtórzyć na kolejnych etapach – w kolejnych klasach – aby uczeń mógł dokonać

autoanalizy swoich kompetencji.

Nie jest wystarczająca.

Dodałabym analizę informatora dotyczącego przedsiębiorstw w celu pozyskania informacji o zakładach pracy funkcjonujących na danym terenie (np. Nawigator – taką publikację posiada miasto Ostrołęka). Jeżeli nie ma takiego informatora doradcy zawodowi z danego terenu mogliby opracować taki informator. Jest to skarbnica wiedzy na temat przedsiębiorstw zlokalizowanych na danym terenie.

Komponent jest wystarczający z punktu widzenia z punktu widzenia wychowawcy. Komponenty orientacji zawodowej poszerzyłabym o korzystanie z publikacji zbiorowej n.t. mobilności kształcenia po szkole podstawowej oraz brak informacji na temat zakładów pracy na terenie np. powiatu, gminy, województwa. Publikacje na wzór „Nawigatora” stanowiłyby informator o kierunku kształcenia.

Rozszerzyć o współpracę z przedsiębiorcami uwzględniając potrzeby rynku pracy.

Zawartość Modułu jest wystarczająca. Moduł ma na celu ukierunkowanie zainteresowań ucznia w korelacji z umiejętnościami, zdolnościami, predyspozycjami ucznia poprzez czynny udział w formach – działaniach prowadzących do wyboru strategii kariery zawodowej.

Moduł Komponenty orientacji zawodowej jest wystarczająca. Ważna jest również aktywizacja rodziców oraz uwidocznienie jak ważną rolę pełnią w wyborze kariery zawodowej swojego dziecka. Moduł w zakresie szkoły podstawowej powinien zostać uzupełniony o szczegółowy opis współpracy z przedsiębiorcami – Co przedsiębiorcy mogą zaproponować szkołom podstawowym?

Moim zdaniem istnieje potrzeba ścisłej współpracy z pracodawcami, rodzicami i środowiskiem lokalnym na wczesnym etapie podejmowania decyzji zawodowej czyli wyboru zawodu.

Rozważyć współpracę z organizacjami pracodawców o zasięgu krajowym np. BCC

Należy rozszerzyć o prezentacje – dobrych praktyk tj. wiodących w regionie oraz ofertę dalszego kształcenia po zakończeniu szkoły zawodowej. Takie rozszerzenia pozwoli dla ucznia całościowo spojrzeć na swoją ścieżkę kariery.

Tak – wzmocnienie współpracy od początku cyklu tj. Pracodawca/przedsiębiorca szkoła podstawowa, np. prezentacja cykliczna film zawodów w szkole, partnerstwo na poziomie wycieczek edukacyjnych do przedsiębiorców.

Podsumowanie wyników prac ekspertów:

1. wszyscy eksperci pozytywnie ocenili zawartość Modułu - Komponenty orientacji zawodowej,
2. zwrócono uwagę na potrzebę współpracy ponadszkolnej – rodzice, przedsiębiorcy,
3. zaproponowano zwiększenie w ramach programu edukacyjnego poznania lokalnego rynku pracy,
4. zaproponowano włączenie do współpracy ogólnokrajowych instytucji przedsiębiorców np. BBC,

Czy zawartość 4 Modułu weryfikacji stanu przed ze stanem po udziale w programie jest wystarczająca?

Moduł weryfikacji sytuacji „na wejściu” i po udziale w programie jest wystarczający i umożliwia określenie stanu przed i po wejściu do programu.

Aby móc wiarygodnie określić elementy udziału w programie należy przeprowadzić odpowiednie testy przed rozpoczęciem programu oraz na jego zakończenie, by określić przyrost wiedzy i umiejętności w zakresie podejmowania decyzji i wiedzy o możliwościach w zakresie zawodowym. Wnioski należy opracować i przedstawić uczniom oraz rodzicom.

Zawartość modelu jest wystarczająca.

Moduł jest wystarczający i pozwala ocenić stan przed i po realizacji programu. Opracować arkusz oceny predyspozycji zawodowych ucznia jako informacja zwrotna dla rodzica, ucznia po realizacji projektu.

Bez uwag.

Brak uwag.

Weryfikacja stanu przed i po udziale w programie jest wystarczająca.

Nie wnoszę uwag. Test „Przed” i „Po” odpowiada założeniom i oczekiwaniom.

Zawartość modelu jest wystarczająca, pokazuje całościowo obraz zmiany orientacji zawodowej ucznia.

Tak – testy Kompetencyjne cykliczne.

Podsumowanie wyników prac ekspertów:

1. wszyscy eksperci pozytywnie ocenili zawartość Modułu weryfikacji stanu przed ze stanem po udziale w programie,
2. zaproponowane narzędzia pozwalają wystarczająco ocenić stan przed i po,
3. jest rekomendacja, aby wnioski przedstawić uczniom oraz rodzicom.

Czy zawartość 5. Modułu koordynator orientacji zawodowej szkolny doradca edukacyjny zawodowy – zadania jest wystarczająca?

Zawartość modelu związanego z koordynatorem orientacji zawodowej jest wystarczająca. Zapewnia szeroki wachlarz działań, które pozytywnie wpływa na wybór ścieżki kształcenia i zawodu.

Zadania dla koordynatora są precyzyjnie określone.

Zawartość modelu jest wystarczająca.

Uważam, że zadania koordynatora orientacji zawodowej w szkole są wystarczające i pełne.

Doradca współpracujący indywidualnie z uczniem, wspierający i kierujący jego wybory. Rozmowy skierowane do rodziców uczniów prezentujące ścieżkę edukacyjną.

Rola koordynatora orientacji zawodowej powinna być uzupełniona o indywidualne kontakty z uczniami i rodzicami

Moduł dotyczący zakresu zadań szkolnego doradcy zawodowego jest wystarczający.
Należy rozważyć wprowadzenie dodatkowego koordynatora – doradcy, który wypełni „lukę” doradztwa indywidualnego.
Jest wystarczająca, warto zwrócić uwagę na praktyczne doświadczenia doradcy (kompetencje komunikacyjne i doświadczenie w kontaktach z pracodawcami).
Tak – wsparcie na poziomie nauczycieli szkół podstawowych, ponadpodstawowych cykliczne spotkania z przedsiębiorcami.
Podsumowanie wyników prac ekspertów: 1. wszyscy eksperci pozytywnie ocenili zawartość Modułu koordynator orientacji zawodowej szkolny doradca edukacyjny zawodowy, 2. wskazali na właściwy dobór osoby doradcy (praktyczne doświadczenia doradcy, doświadczenie w kontaktach z pracodawcami), 3. wskazano na wartość jaką jest y indywidualna współpraca z uczniem, 4. zaproponowano wprowadzenie dodatkowego koordynatora na poziomie szkoły.
Opinie i rekomendacje SPECJALISTY KONSULTANTA
Uważam, że zaprezentowany Moduł i program edukacyjny jest świetną propozycją, która umożliwi dzieciom i młodzieży uzyskać lepsze rozeznanie w możliwościach wyboru zawodu, ale przede wszystkim pozwoli dokonać wyboru w sposób świadomy.
Jako doradca zawodowy w szkole podstawowej uważam, że przedstawiony Model i program są bardzo interesujące i będą przydatne zwłaszcza w odniesieniu do tych grup uczniów, którzy mają niewielkie możliwości kontaktu ze specjalistami (doradca zawodowy, psycholog itp.), którzy pomogliby w określeniu drogi edukacyjno-zawodowej oraz nie mają na co dzień możliwości wizyt w szkołach ponadpodstawowych, zakładach pracy, specjalistycznych pracowniach.
Ankiety i testy dla uczniów (rodziców) należałoby przeprowadzić pod koniec klasy szóstej, tak aby od początku klasy VII zaplanować dodatkowe godziny przeznaczone na realizację zadań w ramach Modelu. Pod koniec klasy szóstej powinno się również dokonać promocji projektu wśród uczniów i rodziców, ale również nauczycieli po to by mogli zgłaszać moje propozycje i sugestie. Model powinien być uniwersalny (otwarty), mieć możliwość rozszerzania zadań o nowe pomysły, które pojawią się w trakcie realizacji.
Opracować platformę informacji zwrotnych o dalszych losach ucznia. Do platformy będą mieli dostęp koordynatorzy orientacji zawodowej ze szkoły macierzystej (podstawowej) i ze szkoły średniej. Zorganizować spotkanie z młodzieżą i porozmawiać na temat programu i narzędzi do jego realizacji.
Wprowadzenie elementów doradztwa zawodowego na poziomie klasy 6 może wyeliminować błędne wybory kariery zawodowej.
Należy wprowadzić już na etapie szóstej klasy podstawowej /w drugim semestrze/ pierwsze testy kompetencji zawodowych. Konieczne jest również nawiązanie ścisłej

współpracy z przedsiębiorstwami już na etapie szkoły podstawowej.
Model i program edukacyjny jako planowane działanie długofalowe ma szansę wspierać dzieci w wyborze właściwego kierunku kształcenia zawodowego.
Lider projektu może rozważyć czy nie wprowadzić wcześniej elementów programu o klasę VI. Dotychczasowa organizacja szkół sprzyja takim działaniom.
Świetna promocja kształcenia zawodowego zwiększenie świadomego podejścia ucznia do wyboru kierunku kształcenia. Diagnoza predyspozycji oraz słabych i mocnych stron ucznia. Wskazane aby przy realizacji projektu położyć nacisk na doświadczenia uczniów (bezpośredni kontakt z firmami w regionie oraz nadzór przez doświadczoną kadrę.
Projekt jest bardzo ambitny i ciekawy biorąc pod uwagę, że nie było 20 lat szkolnictwa zawodowego to jest to bardzo mocny impuls, który po latach były zainteresowane gospodarczo.
Podsumowanie wyników prac ekspertów: 1. wszyscy eksperci pozytywnie ocenili Model jako wartościowy program edukacyjny wspierający dzieci w wyborze właściwego kierunku kształcenia zawodowego, 2. należy na początku wdrażania programu edukacyjnego wprowadzić spotkanie z młodzieżą i porozmawiać na temat programu i narzędzi do jego realizacji, 3. przenieść rozpoczęcie programu na poziom klasy VI, 4. celowym byłoby śledzenie losów edukacyjnych uczestników programu, 5. wskazano na dobór kadry wdrażającej program w danej szkole,

4.3.2. Ocena rekomendacji specjalistów- z testowania wstępnej wersji modelu

Wprowadzenie

W ramach testowania eksperckiego podczas warsztatu heurystycznego eksperci reprezentujący interesariuszy (nauczyciele przedstawiciele szkół zawodowych i podstawowych, osoby zarządzające dyrektorzy, przedstawiciele szkół zawodowych i podstawowych, instytucji rynku pracy, przedstawiciele przedsiębiorców) dokonali oceny wersji wstępnej Model edukacyjnego wspierania absolwentów szkół podstawowych w odpowiedzialnym wyborze szkoły zawodowej z zastosowaniem narzędzia ICT. Narzędziem oceny była ANKIETA WYNIKÓW PRACY INTELEKTUALNEJ SPECJALISTY KONSULTANTA.

Ekspertci dokonali oceny wstępnej wersji MODELU w obszarach:

- Zawartość Modelu,
- Elementy Modelu,

oraz dokonali oceny ogólnej w pkt. Opinie i rekomendacje SPECJALISTY KONSULTANTA.

Uwagi oraz rekomendacje specjalistów zostały zebrane w RAPORCIE Z TESTOWANIA WSTĘPNEJ WERSJI MODELU Z REKOMENDACJAMI EKSPERTÓW.

Cel i przedmiot analizy oraz oceny rekomendacji ekspertów z testowania wstępnej wersji MODELU

Specjaliści-konsultanci jako eksperci krajowi dokonali oceny wstępnej wersji MODELU i wnieśli rekomendacje biorąc pod uwagę własną ocenę z punktu widzenia danej grupy interesariuszy. Oceny te są wycinkowe ponieważ dokonywane są w oderwaniu od opinii innych interesariuszy oraz uwarunkowań konkursu oraz realiów wdrażania projektu. Dlatego eksperci projektu przeprowadzili analizę oraz ocenę rekomendacji specjalistów-konsultantów zaangażowanych jako ekspertów. Celem tej oceny było zweryfikowanie rekomendacji zgodnie z kryteriami:

- wprowadzenie rekomendacji podwyższy jakość merytoryczną MODELU z punktu widzenia uzyskania jego celów,
- jest realne do wprowadzenia w warunkach wdrażanego projektu,
- ułatwia wykorzystanie MODELU w okresie trwałości projektu,

Analiza oraz ocena rekomendacji specjalistów-konsultantów wraz wnioskami dotyczącymi włączenia rekomendacji do przygotowania finalnej wersji MODELU

Każdy z autorów niniejszej Analizy zapoznał się z Raportem oraz rekomendacjami ekspertów i dokonał krytycznej analizy. Ocenione zostały potrzeby i możliwości włączenia rekomendacji do wersji finalnej MODELU uwzględniając kryteria wg pkt. 2.

Ocena ogólna specjalistów-konsultantów w odniesieniu do zawartości MODELU:

- wszyscy eksperci pozytywnie ocenili elementy i zawartość Modelu i programu edukacyjnego w kontekście założeń i celu projektu,
- pozytywnie zostało ocenione wzmocnienie indywidualnego podejścia do procesu odpowiedzialnego wyboru szkoły zawodowej,
- podkreślono znaczenie wsparcia dla uczniów z terenów wiejskich jako elementu przeciwdziałającego przyszłemu wykluczeniu z rynku pracy,
- podkreślana została potrzeba współpracy szkół zawodowych z podstawowymi w ukierunkowaniu uczniów w odpowiedzialnym wyborze kierunku kształcenia i przyszłego zawodu.

Zostało wypracowane wspólne stanowisko ekspertów projektu ujęte poniżej.

Komentarz ogólny ekspertów projektu:

Ocena została dokonana przez przedstawicieli wszystkich znaczących grup interesariuszy. Pozytywna ocena dokonana na warsztacie heurystycznym wskazuje na prawidłową przedprojektową diagnozę problemu, będącą podstawą do przygotowania wniosku jako narzędzia do dokonania pozytywnej zmiany w obszarze wsparcia.

Stanowisko ekspertów projektu w odniesieniu do szczegółowych rekomendacji specjalistów-konsultantów w zakresie:

- narzędzia ICT z możliwością jego rozbudowy lub aktualizacji
- sprawdzonego dla uwarunkowań niemieckich rozwiązania i jego adaptacji dla warunków polskich
- importu rozwiązań partnera i ich adaptacji i rozbudowy o nowe komponenty.

Obszar oceny - zawartość Modelu
Czy zawartość Modelu i programu edukacyjnego spełniają założenia związane z celem i przedmiotem prac Rekomendacja - Podkreślana została potrzeba współpracy szkół zawodowych z podstawowymi w ukierunkowaniu uczniów w odpowiedzialnym wyborze kierunku kształcenia i przyszłego zawodu, Odp. – wniosek w ramach importu rozwiązań partnera i ich adaptacji i rozbudowy o nowe komponenty wprowadza Szkoły zawodowe jako interesariusz oraz uwzględnia ich rolę w MODELU przy odpowiedzialnym wyborze kierunku kształcenia i przyszłego zawodu, Rekomendacja - podkreślano potrzebę włączania rodziców do procesu przygotowania uczniów do wyboru szkoły ponadpodstawowej. Odp. – specjaliści-konsultanci zwracali uwagę na włączenie rodziców jako interesariuszy na poszczególnych etapach (informacyjnym, analiza wyników udziału ucznia w projekcie, skorelowanie z wyborem szkoły i zawodu z preferencjami i oczekiwaniami rodziców). W ramach prac przedprojektowych została przeanalizowana rola poszczególnych interesariuszy w tym rodziców w procesie wyboru dalszej ścieżki kształcenia przez absolwentów szkół podstawowych. Diagnoza problemu wskazuje, że na terenach wiejskich i peryferyjnych występuje niższy poziom wsparcia uczniów przez rodziców związany z niższym poziomem wykształcenia populacji oraz uwarunkowaniami mentalnościowymi. Dlatego projekt odpowiada na problem braku rozeznania przez uczniów kończących szkoły podstawowe realiów przyszłego zawodu związanych z wyborem kierunku kształcenia zawodowego. Ten element nie jest związany z potrzebą włączenia rodziców. Jednak wniosek włączenie rodziców powinien być uwzględniony jako element promocji oraz dzielenia się wynikami. Rekomendacja - Zwrócono uwagę na to, aby baza testów i zadań powinna być jak najmniejsza i jednolita, Odp. – uwaga jest słuszna i należy ją uwzględnić konstruując testy z uwzględnieniem zachowania merytorycznej ich zawartości. Rekomendacja - stworzenie programu jako cyklicznego działania Odp. – wniosek wychodzi poza przyjęty w ramach wniosku zakres wsparcia i nie może być uwzględniony.
Obszar oceny - Elementy Modelu
Rekomendacja - zwrócono uwagę na potrzebę wypracowania wspólnej wizji wyboru szkoły ponadpodstawowej wspólnie z rodzicami, Odp. – specjaliści-konsultanci zwracali uwagę na włączenie rodziców jako interesariuszy na poszczególnych etapach (informacyjnym, analiza wyników udziału ucznia w projekcie, skorelowanie z wyborem szkoły i zawodu z preferencjami i oczekiwaniami rodziców). W ramach prac przedprojektowych została

przeanalizowana rola poszczególnych interesariuszy w tym rodziców w procesie wyboru dalszej ścieżki kształcenia przez absolwentów szkół podstawowych.

Diagnoza problemu wskazuje, że na terenach wiejskich i peryferyjnych występuje niższy poziom wsparcia uczniów przez rodziców związany z niższym poziomem wykształcenia populacji oraz uwarunkowaniami mentalnościowymi.

Dlatego projekt odpowiada na problem braku rozeznania przez uczniów kończących szkoły podstawowe realiów przyszłego zawodu związanych z wyborem kierunku kształcenia zawodowego. Ten element nie jest związany z potrzebą włączenia rodziców. Jednak wniosek włączenie rodziców powinien być uwzględniony jako element promocji oraz dzielenia się wynikami.

Rekomendacja - zwrócono uwagę na potrzebę włączenia wychowawcy klasy jako osoby znającej poziom dojrzałości poznawczej, emocjonalnej osobowościowej każdego ucznia,

Odp. – projekt zakłada wykorzystanie sprawdzonego dla uwarunkowań niemieckich rozwiązania i jego adaptację dla warunków polskich i rozbudowę o nowe komponenty. Wprowadzenie wychowawcy do programu edukacyjnego wymagałoby jego umocowania w procesie odpowiedzialnego wyboru przyszłej szkoły zawodowej i zawodu. Ponieważ MODEL odpowiada na problem braku rozeznania przez uczniów kończących szkoły podstawowe realiów przyszłego zawodu związanych z wyborem kierunku kształcenia zawodowego wprowadzenie wychowawcy nie jest zgodne z idea projektu.

Rekomendacja - wskazano na potrzebę prowadzenia programu edukacyjnego przez doświadczonego nauczyciela,

Odp. – Z zasady jest to postulat słuszny. Jednak program edukacyjny powinien być wdrażany w szkołach z różnym przygotowaniem i doświadczeniem nauczycieli w zakresie wspierania uczniów w odpowiedzialnym wyborze szkoły ponadpodstawowej. Dlatego MODEL i powstały na bazie MODELU program edukacyjny powinny być „neutralne” wobec doświadczenia kadry wdrażającej.

Rekomendacja - wskazano na potrzebę prowadzenia cyklicznie testów.

Odp. – wniosek wychodzi poza przyjęty w ramach wniosku zakres wsparcia i nie może być uwzględniony.

Obszar oceny - Czy zawartość 2. Modułu Diagnoza kompetencji zawodowych – testy i zadania jest wystarczająca?

Rekomendacja - Podział na bloki/grupy zawodowe umożliwi prowadzić celowe zajęcia poszerzające wiedzę nt. konkretnych zawodów.

Odp. – wniosek odpowiada na założenia w zakresie sprofilowania wsparcia uczniów.

Rekomendacja - wskazano na dłuższą pracę w zakresie diagnozy na kolejnych etapach w kolejnych klasach.

Odp. – wniosek wychodzi poza przyjęty w ramach wniosku zakres wsparcia i nie może być uwzględniony.

Obszar oceny - Czy zawartość 3. Modułu - Komponenty orientacji zawodowej jest wystarczająca?

Rekomendacja - zwrócono uwagę na potrzebę współpracy ponadszkolnej – rodzice, przedsiębiorcy.

Odp. – W ramach prac przedprojektowych została przeanalizowana rola poszczególnych interesariuszy w tym rodziców i przedsiębiorców w procesie wyboru dalszej ścieżki kształcenia przez absolwentów szkół podstawowych.

Diagnoza problemu wskazuje, że na terenach wiejskich i peryferyjnych występuje niższy poziom wsparcia uczniów przez rodziców związany z niższym poziomem wykształcenia populacji oraz uwarunkowaniami mentalnościowymi. Generalnie szkoły podstawowe współpracują z otoczeniem społeczno-gospodarczym, lecz w procesie wyboru dalszej ścieżki kształcenia przez absolwentów szkół podstawowych nie występują przedsiębiorcy. Dlatego postulat jest słuszny i jest ujęty w MODELU adaptującym do warunków polskich i rozbudowującym o nowe komponenty MODEL niemiecki.

Rekomendacja - zaproponowano zwiększenie w ramach programu edukacyjnego poznania lokalnego rynku pracy.

Odp. – istotą kształcenia zawodowego jest przygotowanie do działania pracowników wykwalifikowanych na europejskim rynku pracy. Dlatego wniosek nie jest zgodny z założeniami europejskiego wymiaru kształcenia zawodowego. Natomiast lokalny rynek pracy ma swoje miejsce w projekcie w kontekście poznania czynności zawodowych jako ważnego elementu odpowiedzialnego wyboru dalszej ścieżki kształcenia zawodowego.

Rekomendacja - zaproponowano włączenie do współpracy ogólnokrajowych instytucji przedsiębiorców np. BBC,

Odp. – wniosek wychodzi poza przyjęty w ramach wniosku zakres wsparcia i nie może być uwzględniony

Obszar oceny - Czy zawartość 4 Modułu weryfikacji stanu przed ze stanem po udziale w programie jest wystarczająca?

Rekomendacja - wnioski w zakresie wyników udziału uczniów w projekcie przedstawić uczniom oraz rodzicom.

Odp. – wniosek jest zasadny i pozwoli włączenie uczniów jako GD oraz rodziców jako interesariuszy do uzyskania celów projektu.

Obszar oceny - Czy zawartość 5. Modułu koordynator orientacji zawodowej szkolny doradca edukacyjny zawodowy – zadania jest wystarczająca?

Rekomendacja - wskazali na właściwy dobór osoby doradcy (praktyczne doświadczenia doradcy, doświadczenie w kontaktach z pracodawcami).

Odp. – uwaga jest zasadna i wynika z potrzeby zapewnienia jakości realizacji Programu edukacyjnego. Jednak jako otwarty zasób edukacyjny beneficjent musi zapewnić wdrożenia w szkołach z różnym przygotowaniem i doświadczeniem

nauczycieli w zakresie wspierania uczniów w odpowiedzialnym wyborze szkoły ponadpodstawowej

Rekomendacja - wskazano na wartość jaką jest indywidualna współpraca z uczniem,
Odp. – zespół ekspertów w ramach adaptacji In rozbudowy modelu niemieckiego w najszerszym zakresie uwzględni wniosek.

Rekomendacja - zaproponowano wprowadzenie dodatkowego koordynatora na poziomie szkoły.

Odp. – projekt ma za zadanie wypracowanie nowego rozwiązania oraz jego sprawdzenie przez testowanie. Można przyjąć, że wdrażanie Programu edukacyjnego w dużej szkole podstawowej będzie wymagało koordynacji działań międzyklasowych i w tym zakresie wniosek jest zasadny. Jednak na poziomie wniosku nie zachodzi taka potrzeba.

Opinie i rekomendacje SPECJALISTY KONSULTANTA

Rekomendacja - należy na początku wdrażania programu edukacyjnego wprowadzić spotkanie z młodzieżą i porozmawiać na temat programu i narzędzi do jego realizacji,

Odp. – Wniosek jest słuszny, aby wdrożenie testowe poprzedzić nie tylko akcją informacyjną lecz również spotkaniami przedstawiającymi Program edukacyjny.

Rekomendacja - przenieść rozpoczęcie programu na poziom klasy VI.

Odp. – Wniosek ma swój wymiar czasowy i ramy określone zadaniami dlatego musi być w takim zakresie zrealizowany. Co do zasady wprowadzenie problematyki odpowiedzialnego wyboru przyszłej szkoły ponadpodstawowej powinno być wprowadzane sukcesywnie i o tyle wniosek jest słuszny.

Rekomendacja - celowym byłoby śledzenie losów edukacyjnych uczestników programu,

Odp. – wniosek ma swój wymiar czasowy i ramy określone zadaniami dlatego musi być w takim zakresie zrealizowany. Co do zasady monitorowanie dalszej kariery szkolnej uczniów ma duże znaczenia dla określenia prawidłowości zrealizowanych działań spierających wybór dalszej szkoły.

Rekomendacja - wskazano na dobór kadry wdrażającej program w danej szkole,

Odp. – uwaga jest zasadna i wynika z potrzeby zapewnienia jakości realizacji Programu edukacyjnego. Jednak jako otwarty zasób edukacyjny beneficjent musi zapewnić wdrożenia w szkołach z różnym przygotowaniem i doświadczeniem nauczycieli w zakresie wspierania uczniów w odpowiedzialnym wyborze szkoły ponadpodstawowej

4.4. MODEL wersja finalna

Model będzie służył do opracowania programu edukacyjnego pozwalającego na lepsze dostosowanie systemu kształcenia w Polsce na poziomie szkoły podstawowej do potrzeb rynku pracy poprzez opracowanie innowacyjnego narzędzia ukierunkowanego na potrzeby indywidualne uczniów. Program wspiera i ukierunkowuje uczniów na odpowiedzialny wybór dalszej ścieżki kształcenia ponadpodstawowego.

Model wersja finalna uwzględnia wyniki konsultacji z partnerem ponadnarodowym BVTU, testowania eksperckiego wraz z rekomendacjami wypracowanymi na warsztacie heurystycznym oraz stanowiskiem ekspertów projektu.

Opis Modelu

Celem opracowania MODELU wersja finalna jest adaptacja i rozszerzenie rozwiązań stosowanych przez partnera niemieckiego – BVTU do warunków polskich.

Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży (lider projektu) wykorzystując doświadczenie partnera ponadnarodowego Bildungsverbund Thüringer Unternehmen e.V. w Erfurcie (Partner niemiecki) podjęła się nowego rozwiązania zapewniającego lepsze dostosowanie systemu kształcenia we wspieraniu absolwentów szkół podstawowych w odpowiedzialnym wyborze kierunku kształcenia zawodowego.

Pierwszym etapem projektu było opracowanie MODELU uwzględniającego możliwości nabywania wiedzy o przyszłym zawodzie w sposób selektywny w korelacji z predyspozycjami uczniów, z wykorzystaniem narzędzia ICT i współpracy z sektorem gospodarczym.

MODEL wersja finalna składa się z 5 modułów:

- Moduł 1 - Diagnoza kompetencji zawodowych
- Moduł 2 - Orientacja zawodowa
- Moduł 3 - Komponenty orientacji zawodowej
- Moduł 4 - Weryfikacja stanu przed ze stanem po udziale w programie
- Moduł 5 - Program edukacyjny z Przewodnikiem wdrożenia

Model był podstawą do utworzenia Programu edukacyjnego z narzędziem ICT.

Zawartość programu edukacyjnego:

1. Wstęp
2. Program edukacyjny
 - 2.1. Opis programu edukacyjnego i jego cele
 - 2.2. Narzędzia programu edukacyjnego
3. Przewodnik wdrożenia programu edukacyjnego
 - 3.1. Metodologia wdrożenia programu w szkole

3.2. Przewodnik po narzędziu ICT

3.3. Narzędzia edukacyjne i ich instrukcje

3.3.1. Moduł - Przygotowawcza Orientacja Zawodowa - Diagnoza kompetencji zawodowych – testy i zadania

a. Test/ankieta/zadanie badające uzdolnienia specjalistyczne

- Znajomość języka polskiego
- Wiedza matematyczna
- Rozumienie techniczne
- Myślenie analityczno – logiczne
- Pamięć i koncentracja
- Wyobraźnia przestrzenna
- Wiedza ogólna

b. Test/ankieta/zadanie badające uzdolnienia specjalistyczne arkusz odpowiedzi

c. Analiza SWOT w kontekście kompetencji kluczowych

3.3.2. Moduł Pogłębiona Orientacja Zawodowa – Testy i zadania umiejętności i zainteresowań zawodowych

a. Pogłębiona orientacja zawodowa – cz. 1 Zainteresowanie zawodami, cz. 2 Zainteresowanie zawodami – Arkusz odpowiedzi

b. Pogłębiona orientacja zawodowa – cz. 1 kategorie Aktywności zawodowych, cz. 2 Arkusz odpowiedzi , cz. 3 Analiza wyników

c. Pogłębiona orientacja zawodowa – cz. 1 Rodzaje uzdolnień zawodowych, cz. 2 Arkusz odpowiedzi , cz. 3 Analiza wyników

d. GRA MÓJ WYBÓR MOJA PRZYSZŁOŚĆ – scenariusz.

3.3.3. Moduł – Właściwa orientacja zawodowa

a. Zajęcia w pracowniach zawodowych - Programy dla zawodów

- Technik elektryk
- Elektryk
- Elektromechanik
- Technik elektronik
- Elektronik
- Technik informatyk
- Technik programista

- Technik mechatronik
- Technik mechanik
- Technik technologii żywności
- Technik pojazdów samochodowych
- Mechanik pojazdów samochodowych
- Elektromechanik pojazdów samochodowych
- Geodeta
- Technik logistyk
- Kucharz
- Mechanik – monter maszyn i urządzeń
- Kierowca – mechanik
- Technik hotelarstwa
- Technik organizacji turystyki
- Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej
- Technik turystyki na obszarach wiejskich
- Technik bezpieczeństwa i higieny pracy
- Technik automatyk
- Automatyk
- Mechatronik
- Pracownik obsługi hotelowej
- Technik spedytor
- Technik usług kosmetycznych
- Technik budownictwa
- Fryzjer

b. Dzień zawodu

- wycieczki do zakładów pracy, obserwacje współpraca z pracodawcami – scenariusz
- spotkanie z przedsiębiorcami - scenariusz
- „Moi rodzice też mają zawód” - spotkanie z rodzicami uczniów, specjalistami różnych branż – scenariusz
- spotkania z absolwentami szkoły zawodowej – scenariusz
- spotkania z przedstawicielami szkół zawodowych – scenariusz
- spotkania z doradcą zawodowym – scenariusz

- konkurs zawodoznawczy założenia i scenariusz
- Zatrudnienie i rynek pracy – potrzeby rynku pracy – scenariusz warsztatu

c. Filmiki zawodoznawcze

- scenariusz filmików
- 30 filmików zawodoznawczych (Technik elektryk, Elektryk, Elektromechanik, Technik elektronik, Elektronik, Technik informatyk, Technik programista, Technik mechatronik, Technik mechanik, Technik technologii żywności, Mechanik pojazdów samochodowych, Elektromechanik pojazdów samochodowych, Technik geodeta, Technik logistyk, Kucharz, Mechanik – monter maszyn i urządzeń, Kierowca mechanik, Technik hotelarstwa, Technik organizacji turystyki, Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, Technik turystyki na obszarach wiejskich, Technik bezpieczeństwa i higieny pracy, Technik automatyk, Automatyk, Mechatronik, Pracownik obsługi hotelowej, Technik spedytor, Technik kosmetyki Technik budownictwa, Fryzjer)

d. Typowe czynności zawodowe – opisy dla 30 zawodów (Technik elektryk, Elektryk, Elektromechanik, Technik elektronik, Elektronik, Technik informatyk, Technik programista, Technik mechatronik, Technik mechanik, Technik technologii żywności, Mechanik pojazdów samochodowych, Elektromechanik pojazdów samochodowych, Technik geodeta, Technik logistyk, Kucharz, Mechanik – monter maszyn i urządzeń, Kierowca mechanik, Technik hotelarstwa, Technik organizacji turystyki, Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, Technik turystyki na obszarach wiejskich, Technik bezpieczeństwa i higieny pracy, Technik automatyk, Automatyk, Mechatronik, Pracownik obsługi hotelowej, Technik spedytor, Technik kosmetyki Technik budownictwa, Fryzjer)

e. Analiza SWOT wybranego zawodu oraz własnego potencjału – scenariusz warsztatu dorobić

3.3.3. Moduł weryfikacji stanu przed ze stanem po udziale w programie

- Autotest – stan przed wejściem do programu
- Autotest – stan po zrealizowaniu programu
- Metodologia analizy wyników udziału ucznia w programie edukacyjnym Zawodowy kompas.

4. Przewodnik po narzędziu ICT i schemat

5. Podsumowanie

Narzędzie ICT realizuje funkcje:

a) dla ucznia

- wprowadzenie
- dostępności online testów i zadań – możliwość pracy online oraz uzyskiwania zwrotnych informacji, dostępność online materiałów dydaktycznych - programy zajęć tematycznych – zawodowych w pracowniach szkolnych zgodnych z zainteresowaniami zawodowymi ucznia, program spotkań zawodoznawczych, filmiki zawodowe, opis czynności zawodowych,

b) dla nauczyciela

- wprowadzenie
- metodologie prowadzenia testów i zadań
- metodologia przeprowadzenia testów weryfikacji stanu przed i po udziale w programie.
- programy zajęć tematycznych – zawodowych w pracowniach szkolnych zgodnych z zainteresowaniami zawodowymi ucznia, program spotkań zawodoznawczych.

Do opracowania Modelu i jego zawartości zostały wykorzystane sprawdzone w warunkach niemieckich oparte projekcie Berufsstart plus, zaadaptowane i rozwinięte dla warunków polskich doświadczanie Partnera ponadnarodowego BVTU.

Rysunek 3. MODELU wersja finalna i jego zawartość

1. Moduł - Przygotowawcza Orientacja Zawodowa - Diagnoza kompetencji zawodowych – testy i zadania

- 1.1. Test/ankieta/zadanie badające uzdolnienia specjalistyczne
 - Znajomość języka polskiego
 - Wiedza matematyczna
 - Rozumienie techniczne
 - Myślenie analityczno – logiczne
 - Pamięć i koncentracja
 - Wyobrażenia przestrzenna
 - Wiedza ogólna
- 1.2. Test/ankieta/zadanie badające uzdolnienia specjalistyczne arkusz odpowiedzi
- 1.3. Analiza SWOT w kontekście kompetencji kluczowych:
 - Umiejętność rozwiązywania problemów
 - Samodzielna inicjatywa / samozatrudnienie
 - Umiejętności komunikacyjne
 - Zdolność do współpracy
 - Metodologia pracy
 - Odpowiedzialność

2. Moduł - Pogłębiona Orientacja Zawodowa – Testy i zadania umiejętności i zainteresowań zawodowych

- 2.1. Wstępna orientacja zawodowa – cz. 1 Zainteresowanie zawodami, cz. 2 Zainteresowanie zawodami – Arkusz odpowiedzi
- 2.2. Wstępna orientacja zawodowa – cz. 1 Kategorie aktywności zawodowych, cz. 2 Arkusz odpowiedzi, cz. 3 Analiza wyników

2.3. Wstępna orientacja zawodowa – cz. 1 Rodzaje uzdolnień zawodowych, cz. 2 Arkusz odpowiedzi, cz. 3 Analiza wyników

3. Moduł – Właściwa orientacja zawodowa

3.1. Zajęcia w pracowniach zawodowych - Programy dla zawodów

- Technik elektryk
- Elektryk
- Elektromechanik
- Technik elektronik
- Elektronik
- Technik informatyk
- Technik programista
- Technik mechatronik
- Technik mechanik
- Technik technologii żywności
- Technik pojazdów samochodowych
- Mechanik pojazdów samochodowych
- Elektromechanik pojazdów samochodowych
- Geodeta
- Technik logistyk
- Kucharz
- Mechanik – monter maszyn i urządzeń
- Kierowca – mechanik
- Technik hotelarstwa
- Technik organizacji turystyki
- Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej
- Technik turystyki na obszarach wiejskich
- Technik bezpieczeństwa i higieny pracy
- Technik automatyk
- Automatyk
- Mechatronik
- Pracownik obsługi hotelowej
- Technik spedytor
- Technik usług kosmetycznych
- Technik budownictwa
- Fryzjer

3.2. Dzień zawodu –

- wycieczki do zakładów pracy, obserwacje współpracy z pracodawcami – scenariusz
- spotkanie z przedsiębiorcami - scenariusz
- „Moi rodzice też mają zawód” - spotkanie z rodzicami uczniów, specjalistami różnych branż – scenariusz
- spotkania z absolwentami szkoły zawodowej – scenariusz
- spotkania z przedstawicielami szkół zawodowych – scenariusz
- spotkania z doradcą zawodowym – scenariusz
- konkurs zawodoznawczy założenia i scenariusz
- Zatrudnienie i rynek pracy – potrzeby rynku pracy – scenariusz warsztatu

3.3. Filmiki zawodoznawcze

- scenariusz filmików
- 30 filmików zawodoznawczych (Technik elektryk, Elektryk, Elektromechanik, Technik elektronik, Elektronik, Technik informatyk, Technik programista, Technik mechatronik, Technik mechanik, Technik technologii żywności, Mechanik pojazdów samochodowych, Elektromechanik pojazdów samochodowych, Technik geodeta, Technik logistyk, Kucharz, Mechanik – monter maszyn i

urządzeń, Kierowca mechaniczny, Technik hotelarstwa, Technik organizacji turystyki, Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, Technik turystyki na obszarach wiejskich, Technik bezpieczeństwa i higieny pracy, Technik automatyk, Automatyk, Mechatronik, Pracownik obsługi hotelowej, Technik spedytor, Technik kosmetyki, Technik budownictwa, Fryzjer)

3.4. Typowe czynności zawodowe – opisy dla 30 zawodów (Technik elektryk, Elektryk, Elektromechanik, Technik elektroniki, Elektronik, Technik informatyk, Technik programista, Technik mechatronik, Technik mechanik, Technik technologii żywności, Mechanik pojazdów samochodowych, Elektromechanik pojazdów samochodowych, Technik geodeta, Technik logistyk, Kucharz, Mechanik – monter maszyn i urządzeń, Kierowca mechaniczny, Technik hotelarstwa, Technik organizacji turystyki, Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, Technik turystyki na obszarach wiejskich, Technik bezpieczeństwa i higieny pracy, Technik automatyk, Automatyk, Mechatronik, Pracownik obsługi hotelowej, Technik spedytor, Technik kosmetyki, Technik budownictwa, Fryzjer)

3.5. Analiza SWOT wybranego zawodu oraz własnego potencjału – scenariusz warsztatu dorobić

3.6. Gra mój wybór moja przyszłość – scenariusz.

4. Moduł - Weryfikacja stanu przed ze stanem po udziale w programie

- Autotest – stan przed wejściem do programu
- Autotest – stan po zrealizowaniu programu
- Metodologia analizy wyników udziału ucznia w programie edukacyjnym Zawodowy kompas.

5. Moduł - Przewodnik wdrożenia Programu edukacyjnego - zawartość

1. Wstęp
2. Opis i charakterystyka programu edukacyjnego oraz jego cele
3. Metodologia wdrożenia programu w szkole
4. Narzędzia edukacyjne i ich instrukcje
5. Przewodnik po narzędziu ICT
6. Podsumowanie

1. Moduł - Przygotowawcza Orientacja Zawodowa - Diagnoza kompetencji zawodowych

Celem Modułu jest podwyższenie wiedzy uczniów o sobie i posiadanych uzdolnieniach specjalistycznych w zakresie obszarów kompetencji ukierunkowujących na wybór przyszłego kierunku kształcenia i zawodu.

Model zakłada iż uczniowie są wyposażeni w kompetencje kluczowe, natomiast zachodzi potrzeba diagnozy kompetencji w zakresie umiejętności wyboru obszarów zawodowych kierujących ucznia na wybór kierunku kształcenia i przyszłego zawodu.

W module diagnoza kompetencji ocenia się predyspozycje, preferencje do wykonywania określonego zawodu lub grupy zawodów. Kompetencje to zdolność podejmowania określonych działań i wykonywania zadań z wykorzystaniem efektów uczenia się i własnych doświadczeń. Dlatego kompetencji nie można utożsamiać z efektami uczenia

się. Termin kompetencje – w zależności od kontekstu – może oznaczać m.in.: zakres działania, zakres uprawnień do podejmowania decyzji, merytoryczne przygotowanie do wykonania określonego zadania. (Źródło: Słownik Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, IBE, Warszawa, 2016).

Kompetencje kluczowe są definiowane jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw, przy czym:

- a) na wiedzę składają się fakty i liczby, pojęcia, idee i teorie, które są już ugruntowane i pomagają zrozumieć określoną dziedzinę lub zagadnienie;
- b) umiejętności definiuje się jako zdolność i możliwość realizacji procesów i korzystania z istniejącej wiedzy do osiągnięcia wyników;
- c) postawy opisują gotowość i skłonność do działania lub reagowania na idee, osoby lub sytuacje.

Kompetencje kluczowe to te kompetencje, których wszyscy potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, zatrudnienia, włączenia społecznego, zrównoważonego stylu życia, udanego życia w pokojowych społeczeństwach, kierowania życiem w sposób prozdrowotny i aktywnego obywatelstwa. Rozwijają się one w perspektywie uczenia się przez całe życie, począwszy od wczesnego dzieciństwa przez całe dorosłe życie, za pomocą uczenia się formalnego, pozaformalnego i nieformalnego, we wszystkich kontekstach, w tym w rodzinie, szkole, miejscu pracy, sąsiedztwie, e-przestrzeni i innych społecznościach. Wszystkie kompetencje kluczowe uważa się za jednakowo ważne, każda z nich przyczynia się do udanego życia w społeczeństwie. Kompetencje mogą być stosowane w wielu różnych kontekstach i rozmaitych kombinacjach. Ich zakresy się pokrywają i są ze sobą powiązane: aspekty niezbędne w jednej dziedzinie wspierają kompetencje w innej. Takie umiejętności jak krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, praca zespołowa, umiejętności komunikacyjne i negocjacyjne, umiejętności analityczne, kreatywność i umiejętności międzykulturowe są elementem wszystkich kompetencji kluczowych.

W ramach odniesienia ustanowiono osiem kompetencji kluczowych:

1. Kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
2. Kompetencje w zakresie wielojęzyczności,
3. Kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
4. Kompetencje cyfrowe,
5. Kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
6. Kompetencje obywatelskie,
7. Kompetencje w zakresie przedsiębiorczości,
8. Kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Ad.1

Umiejętność rozumienia i tworzenia informacji to zdolność identyfikowania, rozumienia, wyrażania, tworzenia i interpretowania pojęć, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie, przy wykorzystaniu obrazów, dźwięków i materiałów cyfrowych we wszystkich dziedzinach i kontekstach. Zakłada ona zdolność skutecznego komunikowania się i porozumiewania się

z innymi osobami, we właściwy i kreatywny sposób. Rozwijanie umiejętności rozumienia i tworzenia informacji stanowi podstawę dalszego uczenia się i innych interakcji językowych. W zależności od kontekstu, kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji mogą być rozwijane w języku ojczystym, języku edukacji szkolnej lub języku urzędowym kraju lub regionu.

Ad.2

Kompetencje te określają zdolność do prawidłowego i skutecznego korzystania z różnych języków w celu porozumiewania się. Jeśli chodzi o zakres umiejętności, pokrywa się on zasadniczo z umiejętnością rozumienia i tworzenia informacji: opiera się na zdolności rozumienia, wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) w odpowiednim zakresie kontekstów społecznych i kulturowych, w zależności od potrzeb lub pragnień danej osoby. Kompetencje językowe zawierają w sobie wymiar historyczny oraz kompetencje międzykulturowe. Opierają się na zdolności do, jak to określono w europejskim systemie opisu kształcenia językowego, pośredniczenia między różnymi językami i mediami. W razie potrzeby mogą one obejmować utrzymywanie i dalsze rozwijanie kompetencji w zakresie języka ojczystego, jak również opanowanie języka(-ków) urzędowego(-ych) danego kraju (2).

Ad.3

A. Kompetencje matematyczne to zdolność rozwijania i wykorzystywania myślenia i postrzegania matematycznego do rozwiązywania problemów w codziennych sytuacjach. Istotne są zarówno proces i działanie, jak i wiedza, przy czym podstawę stanowi należyte opanowanie umiejętności rozumowania matematycznego. Kompetencje matematyczne obejmują – w różnym stopniu – zdolność i chęć wykorzystywania matematycznych sposobów myślenia oraz prezentacji (wzory, modele, konstrukty, wykresy, tabele).

B. Kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych dotyczą zdolności i chęci wyjaśniania świata przyrody z wykorzystaniem istniejącego zasobu wiedzy i stosowanych metod, w tym obserwacji i eksperymentów, w celu formułowania pytań i wyciągania wniosków opartych na dowodach. Kompetencje techniczne i inżynierskie to stosowanie tej wiedzy i metod w odpowiedzi na postrzegane ludzkie potrzeby lub wymagania. Kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii obejmują rozumienie zmian powodowanych przez działalność człowieka oraz rozumienie swojej odpowiedzialności jako obywatela.

Ad.4

Kompetencje cyfrowe obejmują pewne, krytyczne i odpowiedzialne korzystanie z technologii cyfrowych i interesowanie się nimi do celów uczenia się, pracy i udziału w społeczeństwie. Obejmują one umiejętność korzystania z informacji i danych, komunikowanie się i współpracę, umiejętność korzystania z mediów, tworzenie treści cyfrowych (w tym programowanie), bezpieczeństwo (w tym komfort cyfrowy i kompetencje związane z cyberbezpieczeństwem), kwestie dotyczące własności intelektualnej, rozwiązywanie problemów i krytyczne myślenie.

Ad.5

Kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się to zdolność do autorefleksji, skutecznego zarządzania czasem i informacjami, konstruktywnej pracy

z innymi osobami, zachowania odporności oraz zarządzania własnym uczeniem się i karierą zawodową. Obejmują one zdolność radzenia sobie z niepewnością i złożonością, umiejętność uczenia się, wspierania swojego dobrostanu fizycznego i emocjonalnego, utrzymania zdrowia fizycznego i psychicznego oraz zdolność do prowadzenia prozdrowotnego i zorientowanego na przyszłość trybu życia, odczuwania empatii i zarządzania konfliktami we włączającym i wspierającym kontekście.

Ad.6

Kompetencje obywatelskie to zdolność działania jako odpowiedzialni obywatele oraz pełnego uczestnictwa w życiu obywatelskim i społecznym, w oparciu o rozumienie pojęć i struktur społecznych, gospodarczych, prawnych i politycznych, a także wydarzeń globalnych i zrównoważonego rozwoju

Ad.7

Kompetencje w zakresie przedsiębiorczości to między innymi zdolność wykorzystywania szans i pomysłów oraz przekształcania ich w wartość dla innych osób. Przedsiębiorczość opiera się na kreatywności, krytycznym myśleniu i rozwiązywaniu problemów, podejmowaniu inicjatywy, wytrwałości oraz na zdolności do wspólnego działania służącego planowaniu projektów mających wartość kulturalną, społeczną lub finansową i zarządzaniu nimi.

Ad.8

Kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej obejmują rozumienie sposobów kreatywnego wyrażania i komunikowania pomysłów i znaczeń w różnych kulturach, za pomocą różnych rodzajów sztuki i innych form kulturalnych, oraz poszanowanie dla tego procesu. Obejmują one angażowanie się w rozumienie, rozwijanie i wyrażanie własnych pomysłów oraz odczuwanie swojego miejsca lub roli w społeczeństwie na wiele różnych sposobów i w wielu kontekstach.

Źródło dostępu: (ZALECENIE RADY z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Tekst mający znaczenie dla EOG) (2018/C 189/01)).

Właściwa diagnoza kompetencji ucznia pozwoli na ocenę jego preferencji związanych z wyborem zawodu przy uwzględnieniu jego zainteresowań, kompetencji społecznych (kontakty z ludźmi i ich charakter, np.: opiekuńczy, kierowniczo – organizacyjny, perswazyjny, dydaktyczny) i cech temperamentu. Diagnoza powinna uwzględniać wiele dodatkowych informacji o uczniu - jego dotychczasowych osiągnięciach, aspiracjach, możliwościach intelektualnych, zdolnościach specjalnych, itp. przeprowadzanej z pomocą doradcy zawodowego. W modelu przyjęto, że w ramach przygotowawczej orientacji zawodowej diagnoza będzie uwzględniała następujące testy badające uzdolnienia specjalistyczne w zakresie:

- Znajomości języka polskiego
- Wiedzy matematycznej
- Rozumienia technicznego
- Myślenia analityczno – logicznego
- Pamięci i koncentracji

- Wyobraźni przestrzennej
- Wiedzy ogólnej

Badania poziomu dojrzałości poznawczej, emocjonalnej, osobowościowej z uwzględnieniem oceny predyspozycji psychologicznych w aspekcie kształcenia i wyboru zawodu - testy badające intelekt w doradztwie zawodowym i poradnictwie, testy do diagnozy cech osobowości. (Predyspozycje, zainteresowania, pasje, uzdolnienia, cechy charakteru, indywidualne preferencje, stan zdrowia – ankieta). Testy badające wiedzę ogólną, matematyczną, umiejętności językowe, myślenie analityczno – logiczne, zdolność koncentracji, pamięć i myślenie przestrzenno – wizualne.

Testy i zadania umiejętności i zainteresowań zawodowych będą służyć do badania poziomu dojrzałości poznawczej, emocjonalnej, osobowościowej z uwzględnieniem oceny predyspozycji psychologicznych w aspekcie kształcenia i wyboru zawodu.

Poprzez testy i ankiety do diagnozy cech osobowości można określić predyspozycje, zainteresowania, pasje, uzdolnienia, cechy charakteru, indywidualne preferencje oraz stan zdrowia, natomiast testy badające wiedzę ogólną, matematyczną, umiejętności językowe, myślenie analityczno – logiczne, zdolność koncentracji, pamięć i myślenie przestrzenno - wizualne dadzą nam informacje na temat predyspozycji zawodowych.

Rozpoznawanie i nazywanie własnych mocnych i słabych stron jest wielkim wyzwaniem dla wielu uczniów Aby zrealizować ten temat w sposób odpowiedni dla uczniów, należy wykorzystywać konkretne sytuacje z obszarów życia. Hobby, obowiązki rodzinne, osiągnięcia szkolne i obszary zainteresowań, postrzeganie przez przyjaciół, nauczycieli i kolegów z klasy są dobrymi fundamentami. Ważne jest, aby odkryć ukryte mocne i słabe strony. Ważne jest też, aby uczniowie rozwinęli umiejętność rozpoznawania swoich pozytywnych cech i przekładania ich na wymagania życia zawodowego. Różne eksperymentalne gry grupowe stanowią podstawowy element treningu umiejętności społecznych. Dzięki wykorzystaniu analizy Mocnych i słabych Stron oraz szans i zagrożeń należy szczególnie podkreślić aspekty następujących kluczowych kwalifikacji zawodowych i uczynić je namacalnymi:

- Umiejętność rozwiązywania problemów
- Samodzielna inicjatywa / samozatrudnienie
- Umiejętności komunikacyjne
- Zdolność do współpracy
- Metodologia pracy
- Odpowiedzialność

Test/ankieta/zadanie będą elementem narzędzia ICT dostępne online. Test/ankieta/zadanie pozwolą zawęzić obszar wyboru zawodu na tyle aby móc przejść do następnego etapu tj. Modułu Poglobiona Orientacja Zawodowa.

Celem Modułu jest pogłębienie wiedzy uczniów o swoich umiejętnościach i zainteresowaniach zawodowych zwiększającej zdolność do oceny potencjalnych kierunków kształcenia i wyboru przyszłego zawodu.

Moduł 2 będzie służył diagnozie kompetencji zawodowych jako obszaru wielowymiarowo zgodnego z posiadanymi kompetencjami kluczowymi i jego potencjałem intelektualnym, poznawczym i innowacyjnym.

Zawartość Modułu obejmuje testy i zadania:

- Pogłębiona orientacja zawodowa – Zainteresowanie zawodami,
- Pogłębiona orientacja zawodowa – Kategorie Aktywności zawodowych,
- Pogłębiona orientacja zawodowa – Rodzaje uzdolnień zawodowych,
- GRA MÓJ WYBÓR MOJA PRZYSZŁOŚĆ.

Testy i zadania składają się z zadania do wykonania, arkusza odpowiedzi oraz analizy wyników.

Moduł pogłębionej orientacji zawodowej wprowadzi ucznia w świat umiejętności i zainteresowań zawodowych. Dzięki konieczności zastanowienia się nad wieloma zawodami i potrzebie dokonania wyboru nastąpi zawężenie i sprecyzowanie obszarów zawodowych, które będą współgrały z odpowiedzialnym wyborem zawodu i kierunku kształcenia. Z powyższym powiązana będzie analiza uzdolnień zawodowych tak aby spójnić je z profilem osobowościowym ucznia.

Gra MÓJ WYBÓR MOJA PRZYSZŁOŚĆ uświadomi uczniom, konsekwencje wyboru ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej w kontekście ambicji, oczekiwań i planów życiowych.

Test/ankieta/zadanie oraz gra będą elementem narzędzia ICT dostępne online. Test/ankieta/zadanie pozwolą zawężać obszar wyboru zawodu na tyle aby móc przejść do następnego etapu tj. Komponenty orientacji zawodowej.

3. Moduł – Właściwa orientacja zawodowa

Celem Modułu jest zapoznanie się z charakterystyką wybranych poszczególnych zawodów z ukierunkowaniem na specyfikę czynności zawodowych oraz uwarunkowań rynkowych zawodu.

W ostatnich klasach szkoły podstawowej kształtuje się tożsamość młodego człowieka, jest to czas przejścia od dzieciństwa do dorosłości. Wtedy można wybrać z bardzo różnych ofert: od liceum ogólnokształcącego, po technika i branżowe szkoły I i II stopnia. W ramach modelu wsparcie skupia się wykształceniu umiejętności kierowania własną karierą i racjonalnego wyboru ścieżki kształcenia. W gospodarce rynkowej jednostka jest odpowiedzialna za swój rozwój zawodowy i zaplanowaną przez siebie karierę. Ważne jest stworzenie planu, a potem konsekwentna jego realizacja. Karierę postrzega się jako rozwój zawodowy i nabywanie kompetencji poprzez podejmowanie kolejnych ról społecznych, ale

też jako otwartość na zmiany i nieprzewidywalne zdarzenia, ciągła adaptacja do zmieniającej się w czasie sytuacji. Karierę budujemy od momentu wyboru szkoły ponadpodstawowej, przez lata kształcenia, kiedy z jednej strony nasza wiedza i umiejętności wzrastają, a z drugiej dynamiczne zmiany rynku pracy wymuszają ciągłe dostosowywanie nauki do wymagań pracodawców. O trafnym wyborze ścieżki zawodowej decyduje szereg czynników zewnętrznych, takich jak: znajomość cech i wymagań wybranego zawodu, poznanie ścieżek kształcenia, rozpoznanie aktualnych tendencji na rynku pracy i uwarunkowań polityki zatrudnieniowej firm. Istnieją również całkowicie niezależne od jednostki takie czynniki makroekonomiczne jak: sytuacja społeczno - ekonomiczna, uwarunkowania i zmiany prawne, sytuacja polityczno-ekonomiczna i przeszłość historyczna kraju.

Uczeń w ramach Modułu uzyska następujące kompleksowe informacje dotyczące ścieżek kariery zawodowej w wybranych zawodach:

- wieloaspektowa wiedza o wybranych zawodach
- oferta szkół ponadpodstawowych
- możliwości kontynuacji nauki i podnoszenia kwalifikacji zawodowych
- informacje dotyczące możliwości zatrudnienia (potrzeby rynku pracy, regionalne i lokalne uwarunkowania).

W związku Moduł zakłada realizację działań **ukierunkowujących zainteresowania uczniów** w korelacji z umiejętnościami, zdolnościami, predyspozycjami ucznia poprzez czynny udział w:

a) Zajęcia w pracowniach zawodowych dla zawodów:

- Technik elektryk
- Elektryk
- Elektromechanik
- Technik elektronik
- Elektronik
- Technik informatyk
- Technik programista
- Technik mechatronik
- Technik mechanik
- Technik technologii żywności
- Technik pojazdów samochodowych
- Mechanik pojazdów samochodowych
- Elektromechanik pojazdów samochodowych
- Geodeta
- Technik logistyk
- Kucharz
- Mechanik – monter maszyn i urządzeń
- Kierowca – mechanik
- Technik hotelarstwa
- Technik organizacji turystyki
- Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej

- Technik turystyki na obszarach wiejskich
- Technik bezpieczeństwa i higieny pracy
- Technik automatyk
- Automatyk
- Mechatronik
- Pracownik obsługi hotelowej
- Technik spedytor
- Technik usług kosmetycznych
- Technik budownictwa
- Fryzjer

b) Dzień zawodu –

- wycieczki do zakładów pracy, obserwacje współpracy z pracodawcami
- spotkanie z przedsiębiorcami
- „Moi rodzice też mają zawód” - spotkanie z rodzicami uczniów, specjalistami różnych branż
- spotkania z absolwentami szkoły zawodowej
- spotkania z przedstawicielami szkół zawodowych
- spotkania z doradcą zawodowym
- konkurs zawodoznawczy
- Zatrudnienie i rynek pracy – potrzeby rynku pracy

Znajomość specyfiki zawodów oraz i wymiaru rynkowego zostanie pogłębiona poprzez dostęp do filmików zawodowzawczych oraz opisów typowych czynności zawodowych dla w/w wybranych zawodów.

Działania w Module kończą się przeprowadzeniem analizy SWOT mającej na celu porównanie rezultatów uzyskanych przez ucznia w ramach Modułów 1 i 2 z doświadczeniem i wiedzą uzyskaną w ramach Modułu 3. Uczeń podejmuje się **refleksji** nad własnymi umiejętnościami, zainteresowaniami i zdolnościami jak również zweryfikuje swoją samoocenę w konfrontacji z poznanymi zawodami.

Działania w ramach Modułu przyczynią się do odpowiedzialnego budowania **strategii** wyboru **kariery zawodowej** i podjęcia świadomej decyzji co do wyboru dalszej ścieżki rozwoju edukacyjnego.

Składowymi Modułu Właściwa orientacja zawodowa są:

a) Zajęcia w pracowniach zawodowych - Programy dla zawodów

- Technik elektryk
- Elektryk
- Elektromechanik
- Technik elektronik
- Elektronik
- Technik informatyk

- Technik programista
- Technik mechatronik
- Technik mechanik
- Technik technologii żywności
- Technik pojazdów samochodowych
- Mechanik pojazdów samochodowych
- Elektromechanik pojazdów samochodowych
- Geodeta
- Technik logistyk
- Kucharz
- Mechanik – monter maszyn i urządzeń
- Kierowca – mechanik
- Technik hotelarstwa
- Technik organizacji turystyki
- Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej
- Technik turystyki na obszarach wiejskich
- Technik bezpieczeństwa i higieny pracy
- Technik automatyk
- Automatyk
- Mechatronik
- Pracownik obsługi hotelowej
- Technik spedytor
- Technik usług kosmetycznych
- Technik budownictwa
- Fryzjer

Zajęcia w pracowniach będą odbywały się wg Programów dla zawodów w szkołach zawodowych kształcących w danym zawodzie w wymiarze 6 godzin lekcyjnych.

b) Dzień zawodu –

- wycieczki do zakładów pracy, obserwacje współpraca z pracodawcami –
- spotkanie z przedsiębiorcami

- „Moi rodzice też mają zawód” - spotkanie z rodzicami uczniów, specjalistami różnych branż
 - spotkania z absolwentami szkoły zawodowej
 - spotkania z przedstawicielami szkół zawodowych
 - spotkania z doradcą zawodowym
 - konkurs zawodoznawczy
 - Zatrudnienie i rynek pracy – potrzeby rynku pracy – scenariusz warsztatu
- Spotkania, wycieczki, warsztat i konkurs będą odbywały się wg scenariuszy dla poszczególnych działań.

c) Filmiki zawodoznawcze

- 30 filmików zawodoznawczych (Technik elektryk, Elektryk, Elektromechanik, Technik elektronik, Elektronik, Technik informatyk, Technik programista, Technik mechatronik, Technik mechanik, Technik technologii żywności, Mechanik pojazdów samochodowych, Elektromechanik pojazdów samochodowych, Technik geodeta, Technik logistyk, Kucharz, Mechanik – monter maszyn i urządzeń, Kierowca mechanik, Technik hotelarstwa, Technik organizacji turystyki, Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, Technik turystyki na obszarach wiejskich, Technik bezpieczeństwa i higieny pracy, Technik automatyk, Automatyk, Mechatronik, Pracownik obsługi hotelowej, Technik spedytor, Technik kosmetyki Technik budownictwa, Fryzjer)

Filmiki będą trwały około 4 minut i będą zawierały:

- część statyczną informacyjną o zawodzie,
- minimum 6 scen prezentujących typowe czynności zawodowe w naturalnym środowisku pracy wstęp informacyjny o zawodzie i jego umiejscowieniu w systemie kształcenia z komentarzem lektora
- informacja statyczna o projekcie i źródle finansowania.

Zdjęcia do filmów będą realizowane na planach zdjęciowych właściwych dla miejsc i sposobu wykonywania 30 wybranych zawodów.

d) Typowe czynności zawodowe – opisy dla 30 zawodów (Technik elektryk, Elektryk, Elektromechanik, Technik elektronik, Elektronik, Technik informatyk, Technik programista, Technik mechatronik, Technik mechanik, Technik technologii żywności, Mechanik pojazdów samochodowych, Elektromechanik pojazdów samochodowych,

Technik geodeta, Technik logistyk, Kucharz, Mechanik – monter maszyn i urządzeń, Kierowca mechanik, Technik hotelarstwa, Technik organizacji turystyki, Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, Technik turystyki na obszarach wiejskich, Technik bezpieczeństwa i higieny pracy, Technik automatyk, Automatyk, Mechatronik, Pracownik obsługi hotelowej, Technik spedytor, Technik kosmetyki Technik budownictwa, Fryzjer).

Opisy będą zawierały wykaz ok 10 typowych czynności zawodowych charakterystycznych dla danego zawodu.

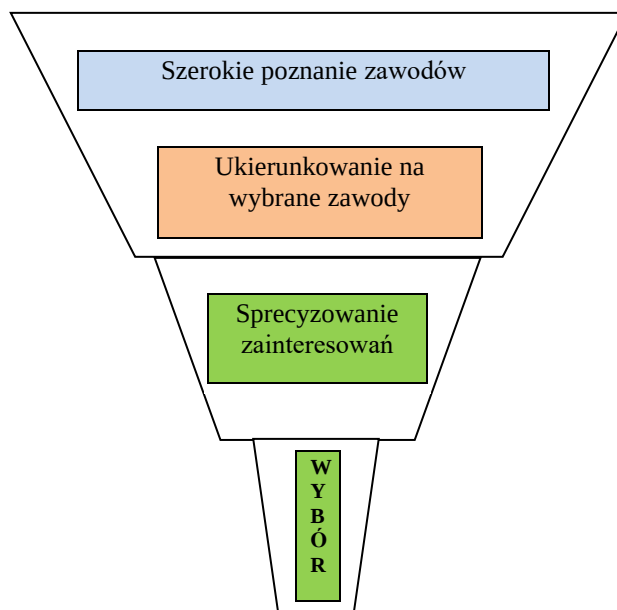
e) Analiza SWOT wybranego zawodu oraz własnego potencjału

Analiza SWOT będzie przeprowadzona wg scenariusza z wykorzystaniem szablonu.

Zawartości poszczególnych modułów oraz ich realizacja w kolejności wskazanej w Modelu tworzą spójny edukacyjny Zawodowy kompas – odpowiedzialny wybór szkoły zawodowej. Realizacja programu edukacyjnego odbędzie się z wykorzystaniem narzędzia ICT.

Realizowany program edukacyjny z wykorzystaniem narzędzia ICT dostępnego online. pozwoli na zapoznanie się z charakterystyką wybranego zawodu, zrozumienia zadań zawodowych i specyfiki zawodu i wzmocnienie zainteresowania danym zawodem w kontekście wyboru dalszej ścieżki kształcenia. Do konstrukcji Modelu przyjęto rozwiązanie z wykorzystaniem metodologii „Lejka”. Metodologia zakłada, że Uczeń przystępujący do programu edukacyjnego nie ma sprecyzowanego zawodu i wizji przyszłego miejsca na rynku pracy. Dlatego na „wejściu” ma możliwość poznawania szerokiego spektrum zawodów jak również oceny własnych cech osobowościowych i predyspozycji (moduł 1). Następnie dokonuje sprecyzowania obszarów uzdolnień specjalistycznych w korelacji z różnymi zawodami. Następuje więc uściślenie obszarów i wstępne nakierowanie zainteresowania na wybrane zawody (Moduł 2). Kluczowym etapem w kształtowaniu odpowiedzialnego wyboru szkoły zawodowej jest realizacja wielowymiarowych działań nakierowanych na szczegółowe poznanie wybranych interesujących ucznia zawodów w powiązaniu z ich praktycznym wymiarem. Wielowymiarowość działań obejmuje wykorzystanie narzędzia ICT, żywego, bezpośredniego kontaktu z interesariuszami oraz własnego doświadczania praktycznego wykonywania wybranych czynności zawodowych w opracowaniach szkoły zawodowej. Udział w szerokim spektrum działań w powiązaniu z autorefleksją wynikająca z działań w Module 1 i Module 2 pozwoli na sprecyzowanie potencjalnego wyboru szkoły zawodowej (Moduł 3).

Rysunek 3. Graficzna wizualizacja metodologii Lejka

Przejdzie przez program edukacyjny pozwoli uczniowi na powiązanie jego umiejętności i zainteresowań z przyszłym zawodem, wzmocnić trafność i identyfikację z planowanym do wyboru zawodem i kierunkiem kształcenia a konsekwencji ma skutkować zmniejszeniu przedwczesnego wypadania z systemu edukacji, migracji pomiędzy kierunkami kształcenia w na poziomie ponadpodstawowym. Będzie również przeciwdziałać nie podejmowaniu pracy w uzyskanym zawodzie co skutkuje potrzebą przekwalifikowania w krótkim okresie od ukończenia szkoły zawodowej.

4. Moduł - Weryfikacja stanu przed ze stanem po udziale w programie

Celem Modułu jest:

- a) w odniesieniu do ucznia jako odbiorcy działań z grupy docelowej:
 - pomoc w weryfikacji dokonanego wyboru i jego trafności w zakresie odpowiedzialnego wyboru szkoły zawodowej i przyszłego zawodu.
- b) w odniesieniu do szkoły podstawowej
 - weryfikacja efektywności zrealizowanego programu edukacyjnego Zawodowy Kompas – odpowiedzialny wybór szkoły zawodowej
- c) w odniesieniu do nauczycieli – koordynatorów szkolnych programu
 - wsparcie i ułatwienie zindywidualizowanego podejścia do oceny wyników pracy z uczniem w zakresie jego wsparcia w ramach programu edukacyjnego Zawodowy Kompas – odpowiedzialny wybór szkoły zawodowej.

Moduł zawiera zespół autotestów pozwalający na uzyskanie informacji zwrotnej przez ucznia – uczestnika programu w zakresie efektów wsparcia. Na moduł składają się następujące testy:

- Auto test określający stan przed wejściem do programu
- Auto test określający stan po udziale w programie.

Analiza wyników w zakresie zgodności lub braku zgodności wyboru kierunku kształcenia i przyszłego zawodu odbywa się zgodnie z Metodologią.

5. Moduł – Program edukacyjny z przewodnikiem wdrożenia

Celem Modułu jest zapoznanie się z charakterystyką wybranych poszczególnych zawodów z ukierunkowaniem na specyfikę czynności zawodowych oraz uwarunkowań rynkowych zawodu.

Przewodnik zawiera:

1. Wstęp
2. Program edukacyjny
 - 2.1. Opis programu edukacyjnego i jego cele
 - 2.2. Narzędzia programu edukacyjnego
3. Przewodnik wdrożenia programu edukacyjnego
 - 3.1. Metodologia wdrożenia programu w szkole
 - 3.2. Program edukacyjny - Narzędzia edukacyjne i ich instrukcje
 - 3.2.1. Moduł - Przygotowawcza Orientacja Zawodowa - Diagnoza kompetencji zawodowych – testy i zadania
 - a. Test/ankieta/zadanie badające uzdolnienia specjalistyczne
 - Znajomość języka polskiego
 - Wiedza matematyczna
 - Rozumienie techniczne
 - Myślenie analityczno – logiczne
 - Pamięć i koncentracja
 - Wyobrażenia przestrzenna
 - Wiedza ogólna
 - b. Test/ankieta/zadanie badające uzdolnienia specjalistyczne arkusz odpowiedzi
 - c. Analiza SWOT w kontekście kompetencji kluczowych
 - 3.2.2. Moduł Pogłębiona Orientacja Zawodowa – Testy i zadania umiejętności i zainteresowań zawodowych
 - a. Pogłębiona orientacja zawodowa – cz. 1 Zainteresowanie zawodami, cz. 2 Zainteresowanie zawodami – Arkusz odpowiedzi
 - b. Pogłębiona orientacja zawodowa – cz. 1 kategorie Aktywności zawodowych, cz. 2 Arkusz odpowiedzi , cz. 3 Analiza wyników

c. Pogłębiona orientacja zawodowa – cz. 1 Rodzaje uzdolnień zawodowych, cz. 2
Arkusz odpowiedzi , cz. 3 Analiza wyników

3.2.3. Moduł – Właściwa orientacja zawodowa

a. Zajęcia w pracowniach zawodowych - Programy dla zawodów

- Technik elektryk
- Elektryk
- Elektromechanik
- Technik elektronik
- Elektronik
- Technik informatyk
- Technik programista
- Technik mechatronik
- Technik mechanik
- Technik technologii żywności
- Technik pojazdów samochodowych
- Mechanik pojazdów samochodowych
- Elektromechanik pojazdów samochodowych
- Geodeta
- Technik logistyk
- Kucharz
- Mechanik – monter maszyn i urządzeń
- Kierowca – mechanik
- Technik hotelarstwa
- Technik organizacji turystyki
- Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej
- Technik turystyki na obszarach wiejskich
- Technik bezpieczeństwa i higieny pracy
- Technik automatyk
- Automatyk
- Mechatronik
- Pracownik obsługi hotelowej
- Technik spedytor

- Technik usług kosmetycznych

- Technik budownictwa

- Fryzjer

b. Dzień zawodu

- wycieczki do zakładów pracy, obserwacje współpraca z pracodawcami – scenariusz

- spotkanie z przedsiębiorcami - scenariusz

- „Moi rodzice też mają zawód” - spotkanie z rodzicami uczniów, specjalistami różnych branż – scenariusz

- spotkania z absolwentami szkoły zawodowej – scenariusz

- spotkania z przedstawicielami szkół zawodowych – scenariusz

- spotkania z doradcą zawodowym – scenariusz

- konkurs zawodoznawczy założenia i scenariusz

- Zatrudnienie i rynek pracy – potrzeby rynku pracy – scenariusz warsztatu

c. Filmiki zawodoznawcze

- scenariusz filmików

- 30 filmików zawodoznawczych (Technik elektryk, Elektryk, Elektromechanik, Technik elektronik, Elektronik, Technik informatyk, Technik programista, Technik mechatronik, Technik mechanik, Technik technologii żywności, Mechanik pojazdów samochodowych, Elektromechanik pojazdów samochodowych, Technik geodeta, Technik logistyk, Kucharz, Mechanik – monter maszyn i urządzeń, Kierowca mechanik, Technik hotelarstwa, Technik organizacji turystyki, Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, Technik turystyki na obszarach wiejskich, Technik bezpieczeństwa i higieny pracy, Technik automatyk, Automatyk, Mechatronik, Pracownik obsługi hotelowej, Technik spedytor, Technik kosmetyki Technik budownictwa, Fryzjer)

d. Typowe czynności zawodowe – opisy dla 30 zawodów (Technik elektryk, Elektryk, Elektromechanik, Technik elektronik, Elektronik, Technik informatyk, Technik programista, Technik mechatronik, Technik mechanik, Technik technologii żywności, Mechanik pojazdów samochodowych, Elektromechanik pojazdów samochodowych, Technik geodeta, Technik logistyk, Kucharz, Mechanik – monter maszyn i urządzeń, Kierowca mechanik, Technik hotelarstwa, Technik organizacji turystyki, Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, Technik turystyki na obszarach wiejskich, Technik bezpieczeństwa i higieny pracy, Technik automatyk, Automatyk, Mechatronik,

Pracownik obsługi hotelowej, Technik spedytor, Technik kosmetyki Technik budownictwa, Fryzjer)

e. Analiza SWOT wybranego zawodu oraz własnego potencjału – scenariusz warsztatu dorobić

d. GRA MÓJ WYBÓR MOJA PRZYSZŁOŚĆ – scenariusz.

3.2.4. Moduł weryfikacji stanu przed ze stanem po udziale w programie

- Autotest – stan przed wejściem do programu
- Autotest – stan po zrealizowaniu programu
- Metodologia analizy wyników udziału ucznia w programie edukacyjnym Zawodowy kompas.

4. Przewodnik po narzędziu ICT i schemat

5. Podsumowanie

Przewodnik będzie spełniał rolę poradnika metodycznego w praktyce dydaktycznej nauczycieli – koordynatorów szkolnych odpowiedzialnych za wdrożenie programu edukacyjnego Zawodowy kompas – odpowiedzialny wybór szkoły zawodowej. Umożliwi on również zapoznanie się zainteresowanych potencjalnych użytkowników (szkół podstawowych i nauczycieli) z przeznaczeniem i metodologią wdrożenia programu edukacyjnego.

Literatura:

1. Boll Ch., Bublitz E., Hoffmann M., Geschlechtsspezifische Berufswahl: Literatur- und Datenüberblick zu Einflussfaktoren, Anhaltspunkten struktureller Benachteiligung und Abbruchskosten, Hamburgisches WeltWirtschaftsInstitut (HWWI) | 2015
2. Franke L.A., Berufswahl zwischen Selbstverwirklichung und Sicherheit Über das Lebensgefühl einer jungen Generation eingereicht dem IAP Institut für Angewandte Psychologie, Departement Angewandte Psychologie der ZHAW, IAP Institut für Angewandte Psychologie, Zürich, 2016
3. Kampshoff M., Wiepcke C., Fachdidaktische Entwicklungsforschung zur Förderung berufsbezogener Interessen von Schülerinnen und Schülern im Rahmen der geschlechtergerechten MINT-Berufsorientierung, Zeitschrift für ökonomische Bildung, Heft 6, Jahrgang 2017, S. 1-28
4. Słownik Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, IBE, Warszawa, 2016 .
5. ZALECENIE RADY z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Tekst mający znaczenie dla EOG) (2018/C 189/01)
6. Zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie ustanowienia Europejskiej Ramy Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie.
7. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowy ECVET - 2009/C 155/02.